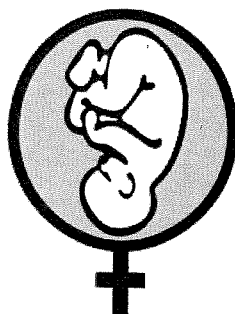

Gynekologen Nr. 5 desember 1992 5. årgang

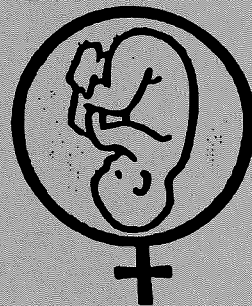

Norsk Gynekologisk Forening

INNHold	Side
Norsk gynekologisk forening: Styret og komiteene	2
Per E. Børdahl: Fra redaksjonen	3
Unni Kirste: referat fra Norsk gynekologisk forenings årsmøte i Bergen	4
Arne Urnes: rapport fra spesialitetskomiteen	12
Kristina Johannessen: Regnskap for NGF 1981-92	15
Knut Bjørø: Fødselsstiftelsen i Christiania 1818-1914	16
Ole-Erik Iversen og Claes Tropé: Kontrollopplegg etter behandling av premaligne lidelser i cervix	24
Kristian Hanssen og Narve Moe: Diabetes mellitus. Screening i svangerskapet	26
Kurser, møter, kongresser	28
Nye medlemmer	41
Nye spesialister	41
Regulativ for reiser i inn- og utland	42
NGF, styre og utvalg, forts	43
Redaksjonen:	44
• Per E Børdahl	
• Fridtjof Jerve	
• Thomas Åbyholm	
• Mette Moen	

Am Am

GYNEKOLOGEN

TIDSSKRIFT FOR NORSK GYNEKOLOGISK FORENING

NR. 5

DES 1992

5. ÅRGANG

NORSK GYNEKOLOGISK FORENING

STYRET:

Formann: Avd. overlege Willy Nøstdahl, Nordland Ssh, 8000 Bodø, Tlf 081-34000, Fax 081-34109 priv: 081-82229
Nestform.: Overlege Eilef Hellem, Vestfold SSh, 3100 Tønsberg Tlf 033-13 370, Fax 033-13 689, Tlf priv: 033-28 663
Sekretær: Overlege Unni Kirste, Bærum Sh, PB 34, 1355 Bærum Tlf 02-88 94 67, Fax 02-519760 Tlf priv: 02-53 21 63
Vit. sek.: Avd. overlege dr. med. Erik Øvigstad, Ullevål sh, 0407 Oslo, Tlf 02-11 98 00, Fax 02-694173, Tlf priv: 83 66 55
Kasserer: Prakt. spes. Kristina Johannessen, Nygårds gt 4, 5015 Bergen, Tlf 05-326890, Fax: 326890 priv: 280105

SPESIALITETSKOMITEEN 1990-1992:

Formann: Overlege Arne Urnes, Gyn/Obst avd, Ssh i Akershus 1474 Nordbyhagen, Tlf 02-82 88 00, priv: 06-97 15 53
Repr: Overlege Unni Kirste, Gyn/Obst avd, 1316 Bærum sh Tlf 02-88 94 67, priv: 53 21 63 Fax: 02-519760
- Overlege Rita Kollvik, Gyn/Obst avd, Haugesund sh 5500 Haugesund, tlf 04-72 80 00, priv: 72 21 38
- Overlege dr. med. Per E Børdahl, KK, Rikshospit., 0027 Oslo, tlf 02-867010, priv: 123881 Fax 869235
- YLF Ass. lege Bente Mikkelsen, Gyn avd, SØF, 1600 Fredrikstad, Tlf 09-39 30 00, priv: 31 96 66
Vararepr: Avd. overlege Knut Urdal, KK, Aker sykehus, 0514 Oslo Tlf 02-89 40 00
- Prakt. spes. Kristina Johannessen, Nygårds gt 4, 5015 Bergen, Tlf 05-326890 Fax 326890 priv: 280105
- Solveig Tingulstad, Regionsykehuset i Trondheim, 7006 Trondheim, Tlf 07-99 80 00

RÅDGIVENDE UTVALG FOR HELSEDIREKTØREN 1990-91:

Formann: Overlege dr. med. Odd Harald Jensen, KK, Aker sh 0514 Oslo, Tlf 02-89 40 00
Medlem: Overlege Marit Kristoffersen, Gyn/Obst avd, 1316 Bærum sh, Tlf 02-88 94 00
Varamedl: Overlege Bjørg Ladehaug, Gyn/Obst avd, S.sh i Sogn og Fjordane, 6800 Førde, Tlf 057-22 011
- Overlege Truls Servoll, Gyn/Obst avd, Telemark Ssh 3900 Porsgrunn, Tlf 035-56 100
- Overlege Kjell Askvik, KK, Haukeland sh, 5021 Bergen Tlf 05-29 80 60
- Overlege Mads Velken, Vestagder Ssh, 4604 Kristiansand. Tlf 042 29 080
Medlem: Thomas Noorda, Gyn/Obst avd, S.sh for Østfold, 1601 Fredrikstad, Tlf 032-11 08 (YLF) Forts s 39

Nordland Ssh, 8000
 -34109 priv: 081-82229
 Told SSh, 3100 Tønsberg
 89, Tlf priv: 033-28 663
 Sh, PB 34, 1355 Bærum
 60 Tlf priv: 02-53 21 63
 Vigstad, Ullevål sh,
 Fax 02-694173, Tlf

essen, Nygårdsqgt 4,
 x:326890 priv:280105

st avd, Ssh i Akersh
 8 00, priv:06-97 15 53
 st avd, 1316 Bærum sh
 63 Fax: 02-519760
 Obst avd, Haugesund sh
 00, priv: 72 21 38
 h1, KK, Rikshospit.,
 iv:123881 Fax 869235
 avd, SØF, 1600
 , priv: 31 96 66
 Aker sykehus, 0514

essen, Nygårdsqgt 4,
 x 326890 priv: 280105
 kehuset i Trondheim,
 00

N 1990-91:

Jensen, KK, Aker sh

, Gyn/Obst avd,
 00
 Obst avd, S.sh i Sogn og
 -22 011
 Obst avd, Telemark
 56 100
 Laukeland sh, 5021

der Ssh, 4604

S.sh for Østfold,
 08 (YLF) Forts s 39

Per E Børdahl

FRA REDAKSJONEN

Desembernummeret når dere dessverre først litt inn i det nye år. Til gjengjeld er Gynekologen i 1992 kommet ut med ett nummer mer enn tidligere, og det er redaksjonens ønske at vi i fremtiden årlig skal kunne gi ut et ekstrasnummer med abstracts (no 4/92). Det er selvfølgelig først og fremst avhengig av at medlemmene leverer abstracts i forbindelse med årsmøtet, slik det ble gjort ved Bergensmøtet.

Vi har valgt å lage et 44 siders nummer denne gang. Vi vet godt det er for tykt, standarden vil derfor senere bli 36-40 sider, men denne gang var det ikke så lett å kutte ut noe. Økt aktivitet i foreningen avspilles i stoffet fra årsmøtet, Unni Kirstes referat, Arne Urnes' beretning om Spesialitetskomiteens arbeide og Kristina Johannessens regnskap. Konsensusoppleggene om kontroll av CIN og svangerskapsdiabetes står sentralt. Bladet inneholder dessuten det obligatoriske oversiktsstoff, kurs, møter og kongresser og Statens reiseregulativ i 1992.

Referater fra Perinataldagene, Konferansen om preterme fødsler og etikk, en oversikt over- og vurdering av den nye stillingsstrukturen, samt en redegjørelse for den nye doktorgradsstudiet ved Universitetet i Oslo må vente til neste nummer. Det samme må neste innslag i serien om norske gynekologiske avdelinger. Denne gangen har vi valgt å presentere Fødselsstiftelsen i Christiania. Knut Bjørø gir en spennende oversikt over årene frem til 1914, tiden frem til Brandts Kvinneklinnikk, det daværende Rikshospitals stolthet. Artikkelene gir samtidig tidsbilleder fra hovedstaden, dengang Christiania stadig var en småby- se bare på bildene av de første fødselsanstalter. Fødselsanstalten i Christiania var den første av sitt slag i Norge, og så sent som i 1920, da vi fikk E.C.Dahl i Trondheim, hadde vi bare tre. Dels skulle de ta seg av trengende og fattige fødende, dels skulle anstaltene i Christiania og Bergen utdanne jordmødre. Om det handler det jubileumsskrift Jordmorskolen i Oslo gir ut ved jubileet i januar. Det vender vi tilbake til.

**** Et godt nytt år til alle NGFs medlemmer fra Redaksjonen ! ****

Unni Kirste:

**REFERAT FRA NORSK GYNEKOLOGISK
FORENINGS ÅRSMØTE I BERGEN**

Referatet fra den medisinskfaglige delen av årsmøtet blir summarisk, idet abstracts er publisert i GYNEKOLOGEN no 4-92. Jeg begrenser meg derfor til hovedpunkter og deler av debatten.

Torsdag 3. september hilste leder Willy Nøstdahl oss velkommen til Bergen i det fine høstværet. Omtrent 150 deltagere, 45 ledsagere og 76 utstillere fra 47 firmaer var påmeldt. Ettersom TV2 hadde funnet på å åpne samme sted og samme uke, var Hotell Norge stappende fullt. Våre medlemmer har en tendens til å melde seg til årsmøtet den siste uken og det gjør det tekniske arrangementet litt komplisert. Denne gangen ble det vanskelig å innkvartere alle på det ønskede hotell, men Bergen er heldigvis stor nok til oss alle.

Habituell abort og kontroll av CIN

Den første inviterte foredragsholder var Margareta Unander fra Gøteborg. Hun snakket om sine erfaringer med utredning og behandling av kvinner med habituell abort. Hennes resultater er omdiskuterte, og Babill Stay-Pedersen innvendte at så lenge vi ikke har tilstrekkelig gode data for gjentakelsesrisiko blir alle materialer vanskelige å evaluere.

En slags konklusjon er: omfattende serologisk utredning på infeksjon gir lite. Mycoplasma påvisning direkte fra endometriet, kromosom us. hos paret, hysteroscopi/HSG og antistoffer mot cardiolipin kan gi noe. Det trengs større materialer med kontrollgrupper før vi kan konkludere noe om etiologi eller behandling.

Dagens andre hovedtema var kontroll etter behandling av CIN. På de siste årsmøtene har det flere ganger vært uttrykt tvil om de hyppige postoperative kontrollene er god ressursutnyttelse. NGF hadde derfor bedt Claes Tropé fra DNR og Ole Erik Iversen fra Haukeland om å forberede saken til diskusjon på årsmøtet med sikte på å et felles kontrollprogram for hele landet. De la frem forslag om 1-, henholdsvis 2 kontroller i løpet av 1. halvår ved frie/ikke frie render i operasjonspreparatet, og senere årlige kontroller før pasienten kunne tilbakeføres til det vanlige screeningprogrammet etter 5 år.

I debatten som fulgte ble bl.a. kvaliteten av prøver tatt kort tid postoperativt, informasjonsverdien av 1. kontroll på sykehuset, og hvordan forholde seg hos gravide tatt opp. Fredrik Jonassen, Sahlgrenska opplyste at den svenske ARG for CIN vil komme med revidert utgave av sine retningslinjer snart. Konklusjonen på debatten ble at vi ønsker gode retningslinjer. Styret i NGF sørger for at slike blir utarbeidet.

Flere gode frie foredrag om utredning og prognose ved gyne-

GYNEKOLOGISK BERGEN

en av årsmøtet blir sum-
GYNEKOLOGEN no 4-92. Jeg
og deler av debatten.

y Nøstdahl oss velkommen
nt 150 deltagere, 45
er var påmeldt.
sme sted og samme uke,
medlemmer har en
en siste uken og det
omplisert. Denne gangen
å det ønskede hotell,
ss alle.

Kontroll av CIN

ur Margareta Unander fra
er med utredning og
ort. Hennes resultater
en innvendte at sålenge
gjentagelsesrisiko
ere.

serologisk utredning på
og direkte fra endo-
oscopi/HSG og antistof-
ngs større materialer
re noe om etiologi

etter behandling av
e ganger vært uttrykt
llene er god
t Claes Tropè fra DNR
forberede saken til
felles kontrollprogram
1-, henholdsvis 2
e/ikke frie render i
kontroller før
nlige screening-

liteten av prøver tatt
dien av 1. kontroll på
gravide tatt opp.
at den svenske ARG for
ne retningslinjer
vi ønsker gode ret-
slike blir utarbeidet.

g og prognose ved gyne-

kologisk cancer fulgte, og Jarl Kahn avsluttet dagen med å redegjøre for RiT/IVF-gruppens resultater i tiden 1.1.89-1.3.91. 40% av par tatt inn til behandling får barn med hjem, nedfrysing øker dette til 45%. Kahn holdt også et foredrag dagen etter om hvordan det går med IVF barna. Gode poengterte foredrag som dekket flere av de sidene ved IVF behandlingen som ofte blir trukket frem i diskusjonen på en saklig måte.

Om kvelden ble deltagerne ønsket velkommen til Bergen av Ågot Himle, kommunalråd for Helse og Sosialsaker, Bergenspatriot og innflyttet vossing. Etter velkomsten på Thalia toget de fleste til Banco Rotto til varmrett og dans. Dette er tidligere hovedkontor for Bergens Kreditbank, nå restaurant med særpreget interiør og utmerket dansegulv.

Diabetes-screening og frie foredrag

Fredag morgen, tidlig igang med Svangerskapsdiabetes som emne. Kristian Hanssen, Aker og Narve Moe, Rikshospitalet la frem et forslag til retningslinjer utarbeidet av en gruppe nedsatt av Norsk Endokrinologisk Selskap og NGF. Gruppen har lagt mye arbeid i forslaget som er et flertallsforslag med 1 dissenter. Under diskusjonen ble det etterlyst dokumentasjon på nytten av opplegget, som antagelig vil medføre at 8- 10 % av de gravide vil få foretatt glucosebelastning. Forslaget vil bli sendt til høring hos NGF og Norsk Endokrinologisk selskap og det endelige resultat blir nærmere omtalt.

Resten av formiddagen ble brukt til frie foredrag, også disse gjennomgående av høy kvalitet. I år har alle innsendte foredrag blitt bedømt av en refereegruppe på 3 medlemmer. Om- trent 50% ble valgt ut til muntlig presentasjon, resten fikk tilbud om Posterpresentasjon. Fem gode postere ble presentert. For fremtiden vil denne fremgangsmetoden, evt. med justeringer bli fulgt, for at årsmøtet ikke skal bli for hesblesende.

Fredrik Jonassen redegjorde for Sahlgrenskas erfaringer med biopsitagning ved usikker cervixdysplasi hos gravide. Det var få eller ingen komplikasjoner ved us. i 2. trimester. Cyt. anbefales tatt hvis det ikke foreligger et normalresultat fra det siste året og videre utredning skal gjøres ved tvil.

Leif Svenningsen, Ullevål, fant ikke forskjell i infeksjonsrate hos fødende skyllet med klorhexidin hver 6. time sammenlignet med tradisjonell Hibitane eksplorasjonskrem og såpevann. Det ble innvendt at det heller ikke kan utelukkes forskjell uten et 2-3 ganger så stort materiale.

Mette Moen og medarbeidere hadde forsøkt MR i diagnosen av endometriose, uten å ha funnet noe hjelp i dette.

Anton Langebrekke og gruppen på SiA hadde sett på mulighe- ten for å bli gravid etter laparoskopisk behandling av tubar graviditet. De har ikke holdepunkter for å anbefale noen be- stemt ventetid for par som ønsker å bli gravide, men av over- våkningsmessige grunner er det en fordel å vente til HCG faller lavere enn 5IE eller kvinnen menstruerer normalt.

Olav Istre, Hamar, refererte en etterundersøkelse av 250 kvinner behandlet med TCER. Han finner få syncier. Hos 114 finner han ikke endometrium i biopsiene.

Mannlig infertilitet. Sosialt.

Etter lunsj var hovedtemaet mannlig infertilitet. Einar Christiansen, Røde Kors, Thomas Åbyholm, Rikshospitalet og Øystein Magnus, Bærum sykehus redegjorde for dagens kunnskap om emnet. Ken Purvis hadde meldt forfall.

I diskusjonen etterlyste Vidar v. Düring lovgivning som tillot IVF behandling på indikasjon "reduert mannlig fertilitet", idet det er få andre behandlingsmuligheter. Julie Skjæråsen opplyste at det nye lovforslaget antagelig vil tillate dette, og også øke tillatt nedfrysningstid. Man setter ellers håp til mikroinjeksjonsteknikken som nå etterhvert kan tilbys, og azoospermi forårsaket av okklusjon kan opereres både ved Rikshospitalet, ved Telemark sentralsykehus og ved Røde Kors i Oslo. Ø. Magnus minnet om den gamle sannhet at den beste behandling av nedsatt infertilitet hos menn er å optimalisere forholdene hos kvinnen.

Kveldens Blåtur startet med busstur gjennom Bergen med forfriskninger og guiding, før vi svingte inn på Åsane Travbane til veddeløp i avslappet stil, nydelig koldtbord og flott gladjazz dansemusikk. Stemningen var høy, og Kristina måtte lele de siste gjester ut til den aller siste bussen.

NGFs GENERALFORSAMLING 1992

Leder Willy Nøstdahl åpnet møtet med å minnes våre avdøde kolleger Olav Vaage og Per Kolstad.

Dagsordenen ble noe forskjøvet fordi enkelte av deltagerne ved behandlingen av dagens hovedtema måtte reise tidlig. Referatet vil følge den oppsatte dagsorden.

STYRETS BERETNING ble ikke lest opp, den er tidligere trykket i Gynekologen nr 3/92, og forelå som stensil ved møtet. Det ble gitt anledning til kommentar til de enkelte saker.

Kåre Molne fortalte at han har foreslått for Berndt Kjesler at hver av de nordiske universitetsavdelingene opptre som fadder for et baltisk universitet, og oppfordrer også andre avdelinger til lignende tiltak. Per Bergsjø minnet om den Baltisk /Nordiske konferanse i Åbo i 1993.

Det ble endel debatt om den komiteuttalelse som er utarbeidet om fødeservice på småsykehus. Det ble sterkt poengtert av flere at det må skilles sterkt og klart mellom det som er generelt akseptabel standard og det som evt. godtaes som nødløsning av geografiske og strukturmessige grunner. Selv om det ikke er ønskelig at det beste blir det godes fiende, kan

undersøkelse av 250
 få synecler. Hos 114
 e.

t. Sosialt.

fertilitet. Einar
 m, Rikshospitalet og
 de for dagens kunnskap
 ll.
 Düring lovgivning som
 edusert mannlig ferti-
 gsmuligheter. Julie
 aget antagelig vil til-
 sningstid. Man setter
 n som nå etterhvert kan
 lusjon kan opereres både
 alsykehus og ved Røde
 mle sannhet at den beste
 menn er å optimalisere

ennom Bergen med for-
 inn på Åsane Travbane
 koldtbord og flott
 øy, og Kristina måtte
 siste bussen.

KLING 1992

minnes våre avdøde

enkelte av deltagerne ved
 reise tidlig. Referatet

en er tidligere trykket
 tensil ved møtet. Det
 de enkelte saker.
 eslått for Berndt Kjes-
 avdelingene opptrer som
 oppfordrer også andre
 rgsjø minnet om den
 993.

uttalelse som er utar-
 et ble sterkt poengtert
 lart mellom det som er
 om evt. godtaes som
 essige grunner. Selv om
 det godes fiende, kan

vi heller ikke godta at unntagelser blir regelen.
 Styret bør sørge for at det blir utarbeidet retningslinjer
 for hva som er forsvarlige fødeforhold.

De Nordiske Perinataalkongresser blir opprettholdt, den neste
 avholdes i Linköping i 1995.

Styret foreslår Rådgivende gruppe for sykehusutbygging
 nedlagt, ingen protesterte.

Lillehammer foreslår at det blir lagt en pre- eller
 postkongress dit i forbindelse med FIGO kongressen i 1997.

Vi er 380 medlemmer, derav 32 seniorer. 25 har ikke betalt
 tross purringer og vil bli strøket.

REGNSKAPET ble fremlagt av kassereren, Kristina Johannessen (Se
 s 14). Hun foreslår regnskapsførselen omlagt slik at regn-
 skapsåret følger kalenderåret. Det fremlagte regnskap omfattet
 således alle påløpne utgifter for 1992, og også alle innkomne
 betalinger feks. til årsmøtet. Likviditeten fremstilles derfor
 noe bedre enn den økonomiske situasjonen egentlig er, men øko-
 nomien er god. Per Bergsjø foreslår regnskapet utsendt på
 forhånd og at vi benytter autorisert revisor, hvilket det er
 bred enighet om. Det ble så diskutert hva vi skal bruke over-
 skuddet til : jubileumsfeiring, konsensuskonferanser, FIGO '97,
 forsknings-støtte, foredragsholdere ble foreslått.
 Styret skal utarbeide et forslag til neste årsmøte.

INTERNASJONALT SAMARBEIDE betyr for NGF vesentlig Nordisk
 Forening for Obstetrikk og Gynekologi (NFOG) og European Col-
 lege of Obstetrics and Gynecology (ECOG). NFOG har nevnder for
 utdannelse, fagforeningssaker og komiteer, FIGO-kongressen,
 samt månedlige styremøter der de fleste sakstyper drøftes. Det
 er redegjort for ECOG-arbeidet i tidligere nr. av GYNEKOLOGEN,
 dessuten i Bulletinen. Unni Kirste representerer Norge og
 resten av Norden i Executive Board i ECOG og det er et meget
 godt samarbeide om disse sakene i NFOG. Vi prøver å holde dere
 løpende orientert. I øyeblikket arbeides det med å lage et
 visitasjons-system for godkjente undervisningsinstitusjoner i
 Europa.

SPESIALITETSKOMITEENS RAPPORT ble fremlagt av Arne Urnes og
 Unni Kirste (Gynekologen 3/92, 5/92). Molne fremholdt at utdan-
 ning krever arbeidskraft og at det er mangelvare på avdel-
 ingene.

RÅDGIVENDE UTVALG hadde tidligere under møtet vært
 representert ved Thomas Nordaa fra Fredrikstad, men han hadde
 måttet reise tidlig. Hans rapport ble derfor lest opp av
 sekretæren, og supplert av Randi Lundgren Tromsø/DRULS. Han
 redegjorde bl.a. for den nye stillingstrukturen og de nye
 merittreglene som følger derav. Forhåpentligvis vil en
 artikkel om dette bli trykket i GYNEKOLOGEN.

EDB-utvalget hadde ikke mye å si. Thor Løvset lurte på om ICD-9 kortversjonen som ble utarbeidet for noen år siden, er i bruk. Han mottar gjerne meldinger om dette. Det ble orientert om bestemmelsene for overføring av medisinske opplysninger på Telefax. De skal ikke kunne identifiseres, men dette lar seg løse ved feks. å ringe pasientnavn først eller avtale en kode. Operasjonskoder for endoskopiske metoder ble etterlyst, og de svenske foreslått benyttet, men det må selvfølgelig være felles retningslinjer.

TAKSTUTVALGETS rapport fremlagt av Brit Nyland gjelder de praktiserende spesialistene. I den grad poliklinikkstakstene i det hele tatt er en forhandlingsak foregår antagelig forhandlinger mellom sykehuseier, Rikstrygdeverk og evt. Sos.Dep. Vi har ikke uttale- eller forslagsrett.

Rapport om GYNEKOLOGEN falt ut da redaktøren ikke kunne møte.

ACTA 's redaktør, Per Bergsjø, var imidlertid tilstede og fortalte at de nå er i rute. med 8 numre årlig. Publikasjonstiden er nå så kort som han forventer at den kan bli med en forsvarlig behandling av stoffet. Det er 4000 abonnenter, derav 3000 kollektive gjennom NFOG. Ordinær pris er SKR 1500,- vi betaler NKR 325,-. Fra neste år vil formatet bli større, et for videnskapelige tidsskrifter standardformat, av økonomiske og trykkes tekniske grunner.

SKADESAKER OG KVALITETSİKRING

Fridtjof Jerve var møteleder under dette punktet.

Arne Christensen, Porsgrunn/Norsk Pasientskadeerstatning, delte ut en fyldig rapport der han gjennomgikk behandlingsgangen, enkelte interessante saker og endel statistikk.

Per Finne, Barneklubben Rikshospitalet, snakket om sine erfaringer som mottager av "våre produkter" og som mye brukt sakkyndig. Han hadde mange kloke ord å si om informasjon, dokumentasjon, omsorg og varsomhet. Han snakket også endel om hva vi idag vet om asfyksi, og hvilke konklusjoner vi egentlig kan trekke av hendelsesforløp og observasjoner i begrenset tid. Cerebral parese (CP) er en sekke diagnose som rommer en rekke tilstander hvis årsak tildels er ukjente. Typen CP kan dog gi en pekepinn om når skaden er oppstått.

Advokat Johan Hjort fortalte så litt om hvilke aktsomhetskrav som stilles til sykehus og helsepersonale og om hvordan disse har utviklet seg gjennom årene. Legelovens §25 snakker om ansvarlig utføring og kyndighet. Det tolkes som krav til oppdaterte kunnskaper, at man kjenner sin begrensning og at man har plikt til å følge opp. Det legges også stor vekt på informasjonsplikten.

Sten Tore Nilsen, Rogaland som sitter i DNLF's kvalitets- sikringsutvalg, holdt så et instruktivt foredrag om dette arbeidet. Det er etterhvert kommet "kjøtt på kvalitets-

Løvset lurte på om ICD-10 noen år siden, er i dette. Det ble orientert medisinske opplysninger på res, men dette lar seg st eller avtale en kode. er ble etterlyst, og de selvfølgelig være

Et Nyland gjelder de id poliklinikkstakstene i egår antagelig forhand- erk og evt. Sos.Dep. Vi

ktøren ikke kunne møte.

ilertid tilstede og re årlig. Publikasjons- at den kan bli med en er 4000 abonenter, derav pris er SKR 1500,- vi rmatet bli større, et rformat, av økonomiske

TETSIKRING

te punktet. pasientskadeerstatning, nomgikk behandlings- ndel statistikk. talet, snakket om sine ter" og som mye brukt si om informasjon, n snakket også endel om onklusjoner vi egentlig vasjoner i begrenset agnose som rommer en ukjente. Typen CP kan stått. t om hvilke aktsonhets- rsonale og om hvordan egelovens §25 snakker tolkes som krav til in begrensnng og at es også stor vekt på

er i DNLF's kvalitets- foredrag om dette tt på kvalitets-

sikringsbeinet" og det er publisert flere lesverdige artikler om emnet i Tidsskriftet.

Torbjørn Saltveit, Haugesund, presenterte deler av sin poster som beskrev det arbeid man ved hans avdeling har foretatt mht. informasjonsskriv, journal-maler, samtykkeerklæringer etc.

Debatten kom i stor grad til å dreie seg om informasjonsplikten. Som ofte i slike diskusjoner er det vanskelig for jurister å definere hva som er tilstrekkelig, nyttig og anbefalt informasjon. Fra de deltagende legers side uttrykkes det frustrasjon over de bortimot grenseløse informasjons- og dokumentasjons-krav som stilles, særlig tatt i betraktning at tiden vi har til rådighet for å gjøre det blir stadig mindre.

Arne Christensen foreslo at Styret ber de ulike avdelinger om kopier av deres informasjonsskriv, for så å sette ned en redaksjonskomité som kan gå gjennom dem og finne frem til anbefalte former.

Det ble fra flere hold påpekt at et sted må vi som fagperson-er sette grensen for hva som kan kreves av oss. Vi må bli flinke-re til å ta vare på oss selv når vi plasseres i press mellom sparehensyn fra arbeidsgiver og krav om omsorg/informasjon /medi-sinsk kunnskap fra publikum.

Det er nedsatt en komitè av styret i NGF som har som formål å utarbeide en kvalitetsikringshåndbok. Den består av: Knut Dalaker, Haukeland, Willy Nøstdahl, Bodø og Fridtjof Jerve, Ullevål. Sten Tore Nilsen vil også kunne bidra med sin erfaring. Disse har i skrivende stund vært på seminar arrangert av DNLF for å få tips om hvordan det kan gjøres. Tor Løvset deltok på det samme seminar for PSL og vil også bidra i arbeidet.

ULTRALYDSSCREENING

har vært en gjenganger i styrearbeid de siste årene. Styret og de to jordmorforeningene har nå dannet en gruppe som skal utarbeide en anbefaling om hvilket omfang screening av gravide bør ha og hvordan dette kan oppnås. Gruppen er ikke ferdig med sitt arbeid, men Eilef Hellem la frem noen tanker og temaer til diskusjon. Som alltid når det gjelder dette emnet finnes det sterkt divergerende syn på hva som er ønskelig. Debatten bar preg av at det foreløpig ikke finnes noe utkast å diskutere. Når dette foreligger må vi komme tilbake til en gjennomgang, enten via GYNEKOLOGEN eller et eget møte.

Avslutning

Møtet ble avsluttet kl. 1700 idet utmattelsestegnene ble tydelige og hotellets folk begynte å dekke bordene til kveldens bankett. Nydelig mat og gode korte taler gjorde den til et vellykket arrangement.

Årsmøtet 92

Per Bergsjø delte ut Styrets premier for beste foredrag og poster til henholdsvis Jarl Kahn og IVF gruppen i Trondheim for de tre foredragene om deres arbeid, og til Øyvind Odland for hans arbeid om ektopisk svangerskap og chlamydia.

Selv mottok Bergsjø Scheringprisen for sitt lange virke for norsk og internasjonal gynekologi/obstetrikk til alminnelig jubel fra de tilstedeværende. INGEN hadde søkt reisestipend fra Ciba! Summen går inn i fond til utdeling ved en senere anledning.

Rolf Kirschner ønsket på vegne av Oslo Gynekologiske Forening oss alle velkommen til neste årsmøte. Møtet vil bli holdt delvis på fergen til Kiel, delvis i Kiel by til "vanlig" tid i begynnelsen av september.

Vi fikk ellers høre fengende korsang og aftenens absolutte høydepunkt var vertskapet som oppførte sin versjon av Svanens død inkludert resuscitering med jordmorsug. En helt uforglemmelig opplevelse.

Alt i alt synes vi årsmøtet var et vellykket arrangement, som forhåpentligvis kan gi inspirasjon i arbeidet på avdelinger og kontorer i året som kommer. Styret har iallefall arbeidsoppgaver nok for lang tid fremover.

Velkommen på Kielerfergen neste år!

Styret. Fra venstre Eilef Hellem, Unni Kirste, Willy Nøstdahl, Kristina Johannessen, Erik Qvigstad. Foto:Matte Moen

Årsmøtet 92

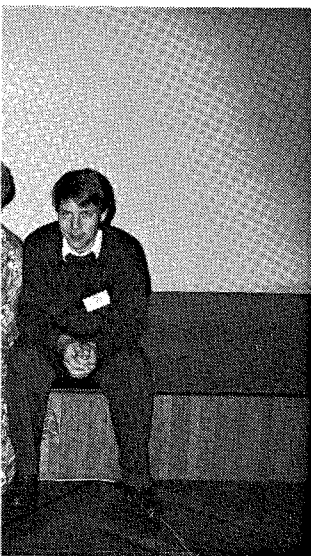
er for beste foredrag og
F gruppen i Trondheim
, og til Øyvind Odland
p og chlamydea.
for sitt lange virke
obstetrikk til almin-
GEN hadde søkt
i fond til utdeling ved

Oslo Gynekologiske
årsmøte. Møtet vil bli
s i Kiel by til "vanlig"

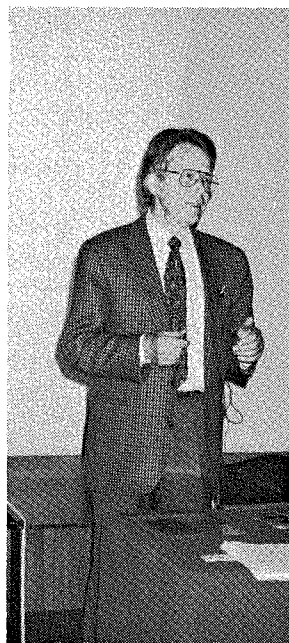
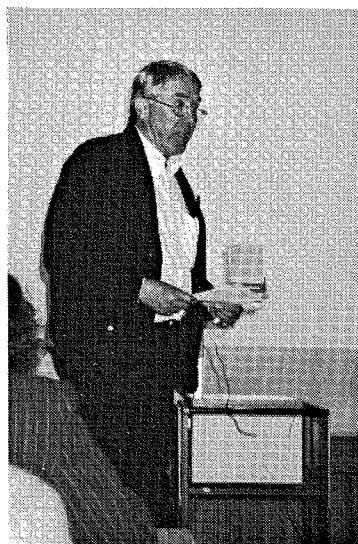
g aftenens absolutte
sin versjon av Svanens
rsug. En helt uforglem-

lykket arrangement, som
rbeidet på avdelinger og
iallefall arbeidsopp-

n neste år!

e, Willy Nøstdahl,
tte Moen

Arne Christensen og Per Finne

Johan Hjort, Berit Norling og Peer Hø-
vik, Knut Urdal og Rita Kolvik.

Arne Urnes

**SPESIALITETSKOMITEENS
ÅRSRAPPORT TIL NGF 1992**

Komiteen

Medlemmer

- * Arne Urnes, overlege, gyn. avd. Sentralsykehuset i Akershus
- * Unni Kirsti, overlege, gyn. avd. Bærum sykehus
- * Rita Kolvik, overlege, gyn. avd. Fylkessykehuset i Haugesund
- * Per Børdahl, overlege dr.med. Kvinneklinikken, Rikshospitalet
- * Bente Mikkelsen, ass.lege, gyn. avd. sentralsykehuset i Østfold

Vararepresentanter

- * Knut Urdahl, avdelingsoverlege, Kvinneklinikken, Aker sykehus
- * Kristine Johannessen, privatpraktiserende spesialist, Bergen
- * Solveig Tingulstad, ass.lege, Regionsykehuset i Trondheim

Arbeidsfordeling

- * Bearbeidelse av rapportene fra utdanningsinstitusjonene: Unni Kirsti.
- * Kursansvarlig: Overlege Per Børdahl
- * Den nye stillingsinnstruksen, YLFs interesser: Ass.lege Bente Mikkelsen
- * Sekretær: Overlege Rita Kolvik

Spesialistgodkjenning

I 1991 ble det godkjent 14 spesialister, 12 kvinner og 2 menn. Hittil i år, 1992, er det godkjent 18 spesialister, 9 kvinner og 9 menn. I sirkulasjon er det 5 spesialistsøknader, hvorav 3 har passert spesialitetskomiteen og har innsendt søknad for endelig godkjenning den 27.08.92. 7 søkere har fått vurdert sin søknad med henblikk på tellende tjenste og godkjennelse av kurs.

**Omgjøring av fast, overordnet
stilling til underordnet stilling**

Komiteen har behandlet og godkjent midlertidig omgjøring av fast, overordnet stilling til underordnet stilling, tellende til spesialitetsutdannelsen i fødselshjelp og kvinnesykdommer ved

- * Fylkessykehuset i Molde
- * Fylkessykehuset i Gjøvik
- * Fylkessykehuset i Elverum
- * Sentralsykehuset i Nordland
- * Namdal sykehus, Nord-Trøndelag.

Når det gjelder Namdal sykehus, har dette sykehuset søkt om en utdanningsstilling på permanent basis, og denne søknaden er under behandling.

NS
1992**Forskning i spesialistutdanningen**

Centralsykehuset i Akershus
 Kommunesykehus
 Kessesykehuset i Haugesund
 Poliklinikk, Rikshospitalet
 Sentralsykehuset i Østfold

Poliklinikk, Aker sykehus
 Ervervende spesialist, Bergen
 Sykehuset i Trondheim

Utdanningsinstitusjonene:

Interesser: Ass.lege Bente

Oppstilling

12 kvinner og 2 menn.
 10 spesialister, 9 kvinner og
 10 søknader, hvorav 3 har
 fått sendt søknad for endelig
 fått vurdert sin søknad
 for kjennelse av kurs.

**Oppordnet
stilling**

Artidig omgjøring av fast,
 stilling, tellende til
 og kvinnesykdommer ved

te sykehuset søkt om en
 og denne søknaden er under

Legeforeningens spesialitetsråd har nedsatt en komité som har utredet spesifisert krav til gjennomføring av obligatorisk forskning i spesialistutdanningen. Spesialitetskomiteen har svart på høringen med følgende kommentarer: Det er riktig at man i første omgang ikke legger listen for høyst, og at begrepet vitenskap i denne sammenheng får en vid definisjon, slik som nevnt i utvalgets anbefaling. Kravet til obligatorisk vitenskapelig arbeid kan ikke erstatte deler av nåværende spesialistutdanning, men bør komme som et tilleggskrav. Kort referert stiller vi oss positivt til forslaget, men ønsker først at den nåværende spesialistutdanning kommer inn i en fast struktur, og at kravet til utdanningsinstitusjonene med henblikk på utdanningsopplegg, undervisningstimer og veiledningsfunksjon fungerer fullt ut, før man kommer med nye krav. Konsekvensen av den endrede stillingsstruktur må også kartlegges. En videre forutsetning bør være at Legeforeningen legger kursvirksomhet godt tilrette, både for utdanningskandidat og for veileder, og at man gjennom sentrale forhandlinger med arbeidsgiver gir plass til denne forskningsaktiviteten.

Målbeskrivelsen

Spesialistutdanningen innen vårt fagområde har i den senere tid gjennomgått store forandringer, og på grunnlag av dette arbeider spesialitetskomiteen med revisjon av nåværende mål-beskrivelse. Dette arbeidet er ikke ferdig, men et av hovedområdene blir bl.a. revisjon av vår operasjonsliste.

**Krav til gruppe I-institusjoner i
relasjon til spesialistutdanningen**

Spesialitetsrådet har våren 1992 drøftet kravene til gruppe I-institusjonene, spesielt kravet til sentralsykehuset som har gruppe I-status. På grunnlag av dette ble det sendt et brev den 20.02.92 til spesialitetskomiteen ved lederen. Her gjøres det oppmerksom på at spesialitetsrådet særlig er opptatt av hvorvidt gruppe I-avdelingene holder mål. Rådet har spesielt i tankene kravet om anledning til vitenskapelig arbeid/ forskning under tjeneste ved gruppe I-institusjoner. Spesialitetskomiteens leder bes derfor gjøre gruppe I-avdelingene kjent med den oppmerksomhet spesialitetsrådet ønsker rettet mot gruppe I-avdelingene og kravet til vitenskap og forskning. Det synes naturlig at Spesialitetskomiteen på dette grunnlag gjør en særskilt vurdering av gruppe I-institusjonene ved rapporteringen våren 1992 og virksomhet ved utdanningsinstitusjonen for året 1991. Også Helse- og sosialdepartementet har skjerpet sin oppmerksomhet overfor gruppe I-institusjonene og kravet om mulighet for vitenskapelig arbeid under utdanning ved disse avdelingene.

Spesialitetskomiteen 92

Som eksempel vil vi nevne at godkjenning av et sentralsykehus som gruppe I-institusjon innenfor I-spesialiteten nylig ble gitt tidsbegrenset for 2 år med krav om ny vurdering av avdelingen i løpet av disse 2 årene.

Spesialitetsrådet vedtok 24.04.92 å nedsette en arbeidsgruppe bestående av Jon Sæland, Bente Mikkelsen og Audun Kleppe, til å utarbeide et forslag til konkrete krav overfor avdelinger som ønsker gruppe I-status i relasjon til spesialitetsreglene. Rådet ønsket også dette sett i relasjon til arbeid med kvalitets-sikring, og i forhold til pågående arbeid om forskning/viten-skapelig arbeid som del av spesialistutdanningen. Vi avventer videre utspill fra denne arbeidsgruppen.

Prognose for utvikling av legemarkedet innen spesialiteten fødsleshjelp og kvinnesykdommer.

Vi har fått rapport fra DRULS, hvor vi med en viss tilfreds-het ser at man har lagt seg på et høyt utdanningsnivå i tiden framover. Likevel har man påpekt en del beregningsfeil, og savner at Rådet fremdeles ikke har tatt standpunkt til hva som skjer med kollegaer som fyller 60 år og vil tre ut av vaktarbeidet.

Når det gjelder rapport fra utdanningsinstitusjonen og fra kursvirksomheten viser jeg til vedlagte rapport fra Unni Kirsti og Per Børdahl.

Det vil bli bragt en oversikt over den nye spesialister 1992 i Gynekologen nr 1-1993.

DISPUTAS:

Cand.med. Guttorm Haugen, KK Rikshospitalet, forsvarer lørdag 9.januar i Audit 1, Patologi-bygningen, Rikshospitalet avhandlingen

Endothelial cell function and vasoactivity in human umbilical vasculature.

Prøveforelesningene holdes fredag 8.januar Auditoriet, KK, Rikshospitalet

Selvvalgt emne:
Svangerskap etter nyretransplantasjon

Opgitt emne:
Endotelets betydning i regulering av kardonus.

Spesialitetskomiteen 92

anning av et sentralsykehus
esialiteten nylig ble gitt
vurdering av avdelingen i

nedsette en arbeidsgruppe
en og Audun Kleppe, til å
v overfor avdelinger som
esialitetsreglene. Rådet
ll arbeid med kvalitets-
beid om forskning/viten-
utdanningen. Vi avventer
n.

Uklaring av
esialiteten
sykdommer.

vi med en viss tilfreds-
t utdanningsnivå i tiden
l beregningsfeil, og sav-
ndpunkt til hva som skjer
tre ut av vaktarbeidet.

ingsinstitusjonen og fra
e rapport fra Unni Kirsti

nye spesialister 1992 i

shospitalet,
t I, Patologi-
llingen

soactivity

g 8. januar

asjon

g av kartonus.

**Kristina Johannessen:
REGNSKAP FOR NORSK GYNEKOLOGISK
FORENING 150891-150892**

I N N T E K T E R	1 9 9 1	1 9 9 2
Medlemskontigent	195 520,60	220 960,00
Renter	14 135,57	30 564,18
Årsmøteinntekt-90	466 834,00	7 400,00
Årsmøteinntekt-91	81 700,00	129 090,00
Årsmøteinntekt-92	-----	111 310,00
SUM INNTEKTER	762 190,17	499 324,18
U T G I F T E R		
Årsmøtet-90	338 187,30	-----
Årsmøtet-91	-----	86 461,00
Styremøter NGF	38 502,20	34 098,00
Møte NFOG	3 200,00	-----
Møte FIGO	4 835,00	-----
Møte ECOG/UPIGO	5 700,00	18 569,00
NFOG/ ACTA	109 912,10	169 033,06
Tilskudd FIGO	25 000,00	-----
Avgift FIGO	5 086,64	5 735,00
Avgift IFFS	2 367,48	-----
Diverse	3 937,04	41 624,63
SUM UTGIFTER	536 728,06	355 520,69*
R E S U L T A T	225 462,11	143 803,49
K O N T I O V E R S I K T		
Høyrente-DNB	325 092,22	357 631,87
Brukkonto-DNB	11 302,10	100 568,43
Postgirokonto	37 588,16	59 869,75
TOTALT INNSKUDD	373 982,48	518 070,05

Kristina Johannessen (sign) 3/9 92
Revidert og funnet i orden: Arne Urnes 4/9 92

Fra og med 1993 føres regnskapet pr kalenderår, det gir bedre oversikt. Fra samme tidspunkt revideres det av aut.revisor.
* = Bl.a. datautstyr Gynekologen aug 1991 ca 35000.-

Knut Bjøro:

**FØDSELSSTIFTELSEN I CHRISTIANIA
(1818 - 1914)**

Allerede i Rescript av 27. september 1780 omhandles opprettelse av en fødselsstiftelse i Norge for fri forpleining av "yderlig fattige Koner og løse Kvinder". Ved slutten av 1700-tallet og begynnelsen av 1800-tallet gjennomførte de dansk-norske myndigheter omfattende forespørslor om behov og muligheter for en bedre organisert fødselshjelp i Norge. I 1810 kom det norske jordmordrelementet, som sa at jordmødrene skulle være utdannet og offentlig autorisert og at de skulle ansettes i jordmordistrikter hvor de skulle ha monopol på fødselshjelpen.

Men i Norge var det på den tiden ingen utdanningsinstitusjon i fødselshjelp. Leger og jordmødre var henvist til den danske skole i København. Da Norge i 1814 ribbet og forarmet var revet løs fra forbindelsen med "tvillingriket" Danmark, og isteden i union med "broderlandet" Sverige, hadde oppnådd iallefall full indre selvstendighet, sto landet foran en rekke store oppgaver. En av de største blant disse oppgaver var å få satt universitetet i gang. Kong Fredrik den sjette hadde befalt å opprette et universitet i Christiania i 1811.

Universitetskommisjonens norske medlemmer tilrådet å innrette "en Fødselsstiftelse, hvor tillige Accoucheurs og Gjordemødre kunne opplæres". Det ble vedtatt å starte med tre medisinske professorer - en lærer i anatomi, fysiologi og rettsmedisin, en i farmakologi, patologi og terapi, og en i kirurgi og fødselsvitenskap. Stabskirurg Magnus Andreas Thulstrup tiltrådte som professor i kirurgi og fødselshjelp 1. juni 1814.

4. oktober 1814 foreslo Det kongelige norske Sundhedskollegium, hvor Thulstrup var et framtreddende medlem, at det skulle opprettes et hospital for hele landet, med 150 senger, og en fødselsstiftelse med 30 senger. Forslaget ble begrunnet som følger: "Hvor vigtigt det er for en Stat at have et vel indrettet Medicinalvæsen, hvor stor indflydelse dette har paa Borgernes Vel og Folkeformerelsen, behøver neppe først at bevises. Norge savner aldeles en Fødselsstiftelse, som er saa uundværlig dels som Tilflugtsted for uheldige Mødre, dels som Anstalt, hvor Læger og Gjordemødre kunne erholde den øvelse, der sætter dem istand til at redde mange Mødres og Børns Liv":

I februar året etter besluttet regjeringen å legge forslaget fram for Stortinget, men å løse problemet skulle vise seg å ta tid, Norges finanser var ikke gode. Stortinget gikk derfor ikke inn for bygging av noe hospital og fødselsstiftelse med det samme, men foreslo at det skulle settes til side 8 000 spesidaler årlig til et fond med dette formål. Professor Thulstrup var imidlertid utålmodig, og satte igang på egen hånd, både med opplæring av jordmødre og planlegging av en midlertidig Fødselsstiftelse.. Hovedproblemet var å finne passende lokaler - som ikke kostet for meget, etter at det var klart at man ikke skulle vente til

CHRISTIANIA

4)

780 omhandles opprettelse i forpleining av "yderlig slutten av 1700-tallet og de dansk-norske myndig- og muligheter for en bedre 0 kom det norske jordmor- le være utdannet og offen- s i jordmordistrikter hvor

en utdanningsinstitusjon i nvist til den danske skole forarmet var revet løs fra rk, og isteden i union med allefall full indre selv- store oppgaver. En av de att universitetet i gang. å opprette et universitet

mer tilrådet å innrette coucheurs og Gjordemødre rte med tre medisinske ologi og rettsmedisin, en en i kirurgi og fødsels- Thulstrup tiltrådte som juni 1814.

norske Sundhedskollegium, dlem, at det skulle opp- med 150 senger, og en laget ble begrunnet som at have et vel indrettet ette har paa Borgernes Vel t at bevises. Norge savner uundværlig dels som Til- m Anstalt, hvor Læger og der sætter dem istand til

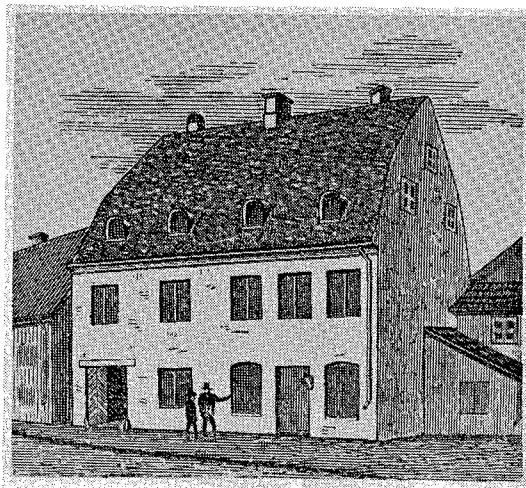
yen å legge forslaget fram kulle vise seg å ta tid, get gikk derfor ikke inn stiftelse med det samme, de 8 000 spesidaler årlig Thulstrup var imidlertid d, både med opplæring av tidig Fødselsstiftelse.. aler - som ikke kostet for kke skulle vente til

Stiftelsen kunne komme inn i egne, nye lokaler. I februar 1817 ble det fremmet forslag om at Christiania by skulle la fødselsstiftelsen bruke deler av byens sykehus, da det tidligere var forordnet at byen skulle ha en jordmor som drev en fødestue, og at Christiania derfor hadde plikter i denne sammenheng. Etter at denne avtalen ble inngått, kunne regjeringen den 17. juli 1817 vedta at det skulle opprettes en fødselsstiftelse i lokaler tilhørende byens sivile sykehus. Dette ble starten til den "midlertidige Fødselsstiftelse" som fikk en meget omflakkende tilværelse i lokaler som staten måtte leie.

Den første fødende innkom og fødte den 1. september 1818. Denne fødsel var den eneste før årets utgang; den neste fødende innkom den 23. januar 1819. I de nærmest påfølgende år førte stiftelsen en rolig og fredlig tilværelse i byens sivile sykehus. Dens skjæbne ble siden å bo tilleie i 12 år hos ikke alltid ganske fredsommelige husverter i private byhus.

Fra 16. aug. 1818 til juni 1825: Byens civile sykehus (Lille Strandegade ved Jernbanetorvet) med 1 fødestue, 1 rom med 10 senger, 1 rom med 4 senger og 1 rom for pleiekone og 2 læredøtre. I løpet av ca 7 år ble det her 281 fødsler.

Fra juni 1825 til 1829: Høker Peder Berseths gård på Vaterland, på hjørnet av Vognmandsgade og Saugbanken. 6 rom - "Kjøkken, Spise-kammer, og et lidet Takværelse i Forhuset, to værelser i Sidehuset, en Ved kammer og et Locum i Baghuset." I løpet av ca 4 år ble det 365 fødsler.

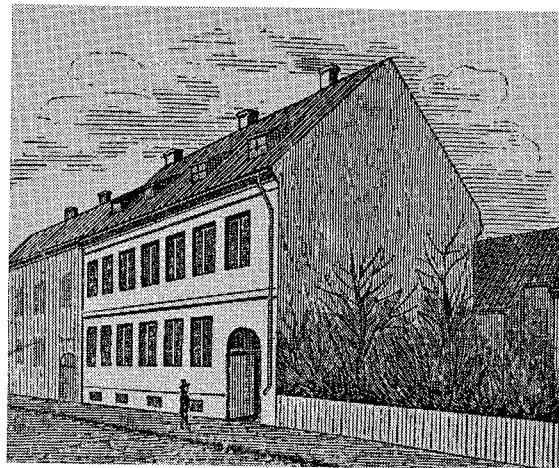

Fødselsstiftelsen på Vaterland 1825-29.

Fødselsstiftelsen i Christiania 1818-1914

Fra "Paaske Flyttetid" 1829 til 1837: Peder Eriksens nyoppsatte gård i Theatergaden. Stiftelsen leide hele bygningen, to etasjer med kjeller og loft. I denne perioden økte aktiviteten, og belegget var gjennomsnittlig 130 pr. år. I alt ble det 998 fødsler i Theatergaden.

Allerede ved Kgl. res. av 16. april 1825 var det bestemt at det skulle oppføres en bygning til fødselsstiftelse i Akersgaten, og bygningen som ble oppført av stadsconductør Grosch etter tegning av bergråd Collett, var allerede ferdig i 1827. Men da det var mangel på plass til syke i Rigshospitalet, og da det skred langsomt fram med oppføringen av denne nye hospitalsbygningen, fikk ikke de fødende og barselkvinnene innpass i den bygningen som var oppført til fødselshjelp før i 1837.

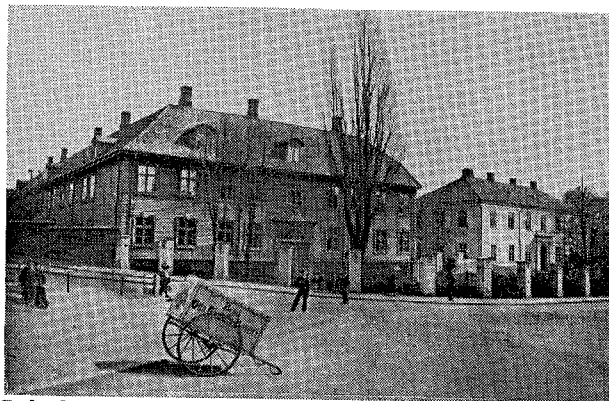

Fødselsstiftelsen i Theatergaden 1829-37

Dette skjedde under høyst dramatiske omstendigheter.

Strømbergs teater, som hadde sine lokaler i bygningen nær opptil Peder Eriksens gård med den midlertidige fødselsstiftelse, ble rammet av "ildebrann" om aften den 5. nov. 1835 like før teateret skulle starte opp syngespillet "Indtoget" av P.A.

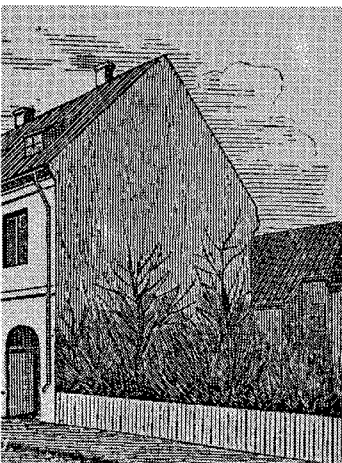
Heiberg. Belegget i fødselsstiftelsen var den dagen 7 barselkvinner med barn. Disse ble i stor hast og uorden brakt opp til

Fødselsstiftelsen i Akersgaden 1837-1914. Rigshospitalet til venstre, Fødselsstiftelsen til høyre.

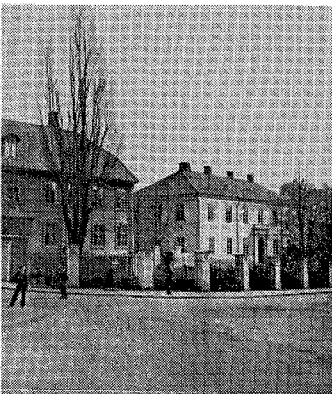
Fødselsstiftelsen i Christiania 1818-1914

Peder Eriksens nyoppsatte
leide hele bygningen, to
perioden økte aktiviteten,
år. I alt ble det 998

Theatergaden 1829-37

elshjelp før i 1837.

Bygdøy 1837-1914.
Fødselsstiftelsen til

var den dagen 7 barsel-
og uorden brakt opp til

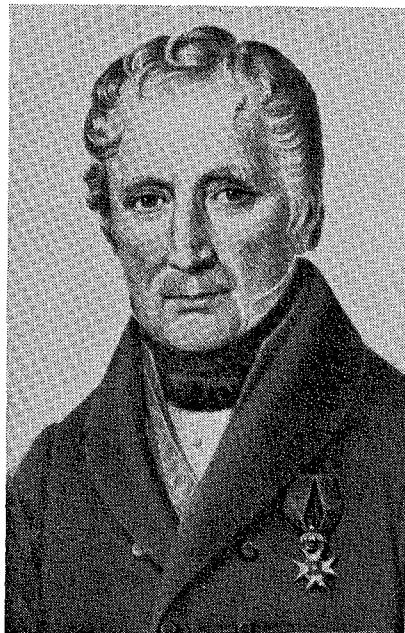
Fødselsstiftelsen i Christiania 1818-1914

det nærliggende Righospitalet. Derved hadde endelig kvinnene fått "en fot innenfor" og den omflakkende midlertidige stiftelse kom inn i sitt hus - Fødselsstiftelsen.

Fra 1818 til innflytting i eget hus (Akergaten -1837) hadde den midlertidige fødselsstiftelse ialt 1644 fødsler hvorav totalt 30 barselkvinner døde (mødremortalitet 1,8%). Av disse var 25 døde av barselfeber, fødselanstaltens svøpe.

Noen betydelig stigning i belegget inntrådte ikke umiddelbart etter innflyttingen i Fødselsstiftelsen. Middeltallet av fødsler årlig i de 5 første årene, 1837-1842, var 142. I de følgende år ble stigningen sterkere og opp til 180-190 årlig.

Anstaltens grunnlegger, professor, Generalkirurg, Første Liv-
medikus Magnus Andreas Thulstrup (1769 - 1844) var overlege fra

Professor Magnus Andreas Thulstrup
1769-1844.

1818 til han døde 18.mai 1844. Han var danskfødt og allerede 22 år gammel deltok han i det akademiske miljø i Danmark, og var i 3 år amanuensis ved Fødselsstiftelsen i København hos professor Saxtorph. Han bosatte seg i Christiania i 1797 og ble i juni 1814 utnevnt til professor i kirurgi og fødselshjelp. Hans familie var nedstammende fra Martin Luther.

Thulstrup var i flere år generalkirurg med nær kontakt til datidens regjerende personer. Han var preget av sin lyse forstand og hadde en særlig god evne til å sette seg inn i forskjellige forhold som han var en mester i å løse.

Thulstrup må ha vært en fascinerende person, han var gift med en adlet kvinne, var personlig venn av både av prins Kristian Fredrik og senere av kong Karl Johan. Han hadde sin hånd med i det meste av det som hendte innenfor helsevesenet i Norge i årene etter 1814. Han ble Jordmorskolenes grunnlegger og første bestyrer. Han innså nødvendig-

heten av norsk jordmorutdannelse. Hans etterfølger Faye gir ham stor anerkjennelse: "Vor nu forevige, erfarne Lærer Professor Thulstrup, ved hvis uttrættelige Bestræbelser i en lang Række af Aar vore Jordemødre ere dannede."

Det er reist en minnestein med hans navn i nærheten av Oscarshall på Bygdøy.

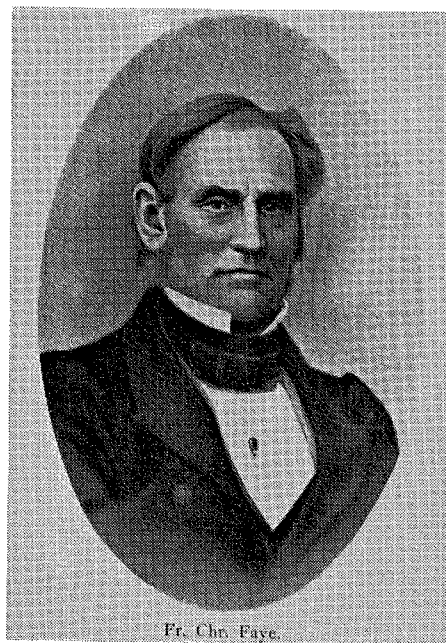
Marie Christensdatter Nubsen var fra 1818 til 1831 fødselsstiftel-

Fødselsstiftelsen i Christiania 1818-1914

sens overjordmor. Madame Nubsen var en sterk kvinne som etterat hun sluttet ved stiftelsen fortsatte å praktisere som jordmor i Christiania. Hun døde i 1852. Hun ble etterfulgt som overjordmor av Karen Christensen som var i stillingen til 1846.

Madame Ingeborg Hammerberg var stiftelsens pleiekone i mange år. Det var også plass til en reservelege som skulle gå Overlægen tilhånde, uten gasje, men med fri bolig, lys og brenne. Det var også meningen at et vist antall studenter skulle få adgang til fødslene, og ved "Billetter underrettes om, naar Fødende indkom", men ordnet volontør- eller praktikanttjeneste kom ikke igang før 1837. Det ble ført journaler over de fødende først etter 1837 og disse håndskrevne journalene er fremdeles i behold.

Etter Thulstrups død ble eskadronskirurg Steffens konstituert som overlege inntil professor Frans Christian Faye (1806 - 1887) tiltrådte sitt embete 1. juli 1846. Faye hadde tidlig i sin karriere viet seg i fødselsvitenskapen. Han forfattet for den tid en fortreffelig bok: "Lærebog i Fødselsvidenskaben for Jordemødre" som utkom i 1844. Faye ble en sentral person i norsk medisin. Han hadde vært lektor og lærer ved stiftelsen. Han var av ytre en meget staselig herre med legning for leilighetstaler og var dessuten livlæge, polemiker con amore og sto alltid med tallrike jern i ilden. Faye var en organisator av rang, gav støtet til opprettelse av Bergen jordmorskole og bidro til dannelse av Videnskabs-selskapet. På sine eldre dager var Faye plaget av reumatisme og frekventerte utenlandske kurbad periodevis. I noen minneord ved hans bortgang uttalte en av hans elever: "Faye hadde sine feil som alle andre; men hans gjerning vil i mange stykker leve."

Professor Frans Christian Faye 1806-87.

I Fayes funksjonstid herjet barsel-feber mer enn noensinne. Etter at stiftelsen var kommet i eget hus, var det i den første tiden få dødsfall, men i 1839 satte barsel-feber igjen inn, det døde 7 av 130 barselkvinner. Værre ble tilstanden i 1842, da det

Stiftelsen i Christiania 1818-1914

sterk kvinne som etterat
praktisere som jordmor i
etterfulgt som overjordmor
ingen til 1846.

elsens pleiekone i mange
ge som skulle gå Overlægen
g, lys og brenne. Det var
nter skulle få adgang til
om, naar Fødende indkom",
jeneste kom ikke igang før
dende først etter 1837 og
les i behold.

Fr. Chr. Faye

Frans Christian Faye 1806-87.

berer mer enn noensinne.
nus, var det i den første
elfeberen igjen inn, det
tilstanden i 1842, da det

Fødselsstiftelsen i Christiania 1818-1914

av 172 fødende døde 12, de fleste i årets siste kvartal. Man fant det da nødvendig å rømme huset og fikk overlatt en del tomme værelser i Rigshospitalets stenbyggnings 2. etasje hvor fødende ble innlagt vinteren og våren 1842.

På stiftelsen hadde Faye barselbeberer, som i 1850 brakte dødeligheten helt opp i 18,6% av samtlige fødende, å kjempe med. Selv viste han seg personlig allerede tidlig som tilhenger av antiseptikken. Dette søkte han å realisere og var som den bereiste lege naturligvis kjent med Semmelweis, "tjenestegjørende secundærlege ved universitetsklinikken i Wiern, senere professor ved universitetet i Pest". Semmelweis begynte som kjent med nitid håndvask av hendene med klorkalkopløsning. Han korresponderte med professor Faye som hadde forsøkt klorkalkvask, men uten resultat. Semmelweis skriver til Faye og sier: "Kjære Faye, De vasker Dem ikke, De bare står og skyller hendene periodevis i klorkalkopløsningen, men De børster og vasker Dem ikke på den måte jeg har forskrevet".

Professor Faye kom tidlig frem til at fødselsstiftelsens bygning var uhensiktsmessig og innså at ombygging og påbygging måtte utføres. Dette ble utført i 1849, og i byggeperioden måtte stiftelsen nok en gang leie et privathus i nærheten til sine pasienter. Blant betjeningen ble denne periode omtalt som den sommeren da man "laa tilsæters".

HOVEDVERKER AV PROFESSOR FAYE

- * De Vesiculis Seminalibus I. Skienae 1840. Licentiatgrad.
- * De Vesiculis Seminalibus II. Skienae 1841. Disputas 1841
- * Lærebog i Fødselsvidenskaben for Jordemødre. Feilberg & Landmarks Forlag, Christiania 1844. 2. Oplag omarbeidet og forøget 1857. 3. Udgave (Omarbeidet) 1872.
- * Om Fødselsstiftelsen i Christiania fra dens Begyndelse i Aaret 1818 til Udgangen af 1846. Norsk Magazin for Lægevidenskaben, I B 6 II, 1847.
- * Sammen med Edvard Schönberg:
Statistiske Undersøgelser angaaende den operative Fødselshjælp i Norge i Tidsrummet fra 1853 til 1863. Carl C. Werner & Co, Christiania 1866.

De forhåpninger, som var knyttet til de ikke ubetydelige forbedringer med bedre priveter, kjøkken og ventilasjon, ble, iallfall med hensyn til den umiddelbare innvirkning på sunnhets-tilstanden, skuffende. Allerede 4 måneder etter tilbakeflyttingen, i januar 1850, kom barselbeberer med hele 25 dødsfall, og året 1850 ble det ugunstigste i stiftelsens historie. I det samme året var det betydelig barselsengdødelighet i Christiania (4.3%) og i Rigshospitalets kirurgiske afdeling var erysipelas og flegmoner hyppig. Professor Faye ante barselbeberens kontagiositet, men på den tid var sykdomsbakterier ikke påvist. Professor Faye arbeidet aktivt for en pediatrisk klinikk. Det ble foretatt en utvidelse av fødselsstiftelsens bygning, og Børne-

Fødselsstiftelsen i Christiania 1818-1914

hospitalbygningen sto ferdig i 1854, og den første syke ble innlagt i avdelingen 1 feb. 1855.
Professor Faye sluttet som overlege 16. jan. 1876.

Professor Schönberg tiltrådte som ny overlege 17. jan. 1876. Edvard Schönberg (1831-1905) ble professor i 1876 og hører med blant fødselsvitenskapens mest markante skikkelser. Som ung foretok han en lengere reise i Canada, U.S.A. og England, senere var han bylege i Christiania og hadde spesielt godt blikk til kvinnene, som han var særlig stolt over å ha god kontakt med senere i sin karriere.

Werenskjolds maleri av professoren markerer særdeles godt hans joviale og vitale vesen med "glimt i øynene".

Han var reservemedikus ved stiftelsen fra 1863 i 3 år. Under Fayes sykdomsforfall i 1872/73 var han konstituert overlege. Før han ble professor hadde han ved siden av sin spesialistvirksomhet ansettelse i Medicinalkontoret hvor han en tid var ekspedisjonssjef. Denne administrasjonserfaring kom universitetet til gode, og 3 ganger var han formann i det akademiske kollegium.

Professor Edvard Schönberg
1831-1905.

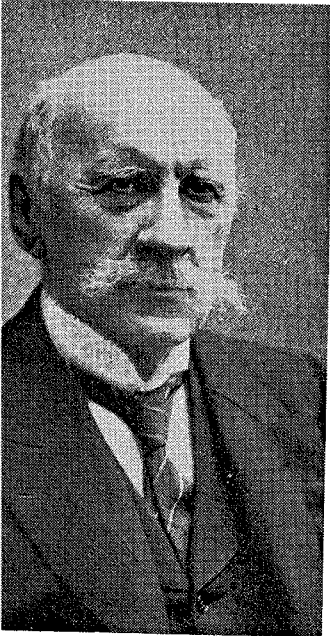
Schönberg utmerket seg på 3 områder, først og fremst innen obstetikk og gynekologi, dernest som den offisielle pediater på den tiden, og endelig sist, men ikke minst som historiker og med interesse for litterær virksomhet. Han skrev om "Puerperaleklampsiens patogenese og terapi" og om "Tangens betydning for og dens første indførelse i fødsels-hjelpen". Schönberg utga sin "Lærebog for Jordmødre" i 1897 og 2 år senere sin lærebok i operativ fødselshjelp.

Gynekologisk poliklinikk fikk Schönberg opprettet i 1884 og gynekologisk avdeling i 1896. Som administrator fikk han utfolde seg etterat Rigshospitalet i juni måned 1883 flyttet til nye lokaler. Stiftelsen måtte overta en del av det gamle Rigshospitalets trebygninger som etterhvert ble ominnredet. Men for hvert år fremover ble det vanskelig for Fødselsstiftelsen å forbli på sitt gamle sted i Akersgaden. De planlagte nye regjeringsbygninger og dermed reguleringer på Hammersborg ville legge beslag på stiftelsens tomt. Schönberg skrev allerede i 1887: "Det haab-

Fødselsstiftelsen i Christiania 1818-1914

, og den første syke ble
6. jan. 1876.

ny overlege 17. jan. 1876.
essor i 1876 og hører med
e skikkelser. Som ung fore-
.A. og England, senere var
sielt godt blick til kvin-
ha god kontakt med senere

Professor Edvard Schönberg
1805.

år senere sin lærebok i

erg opprettet i 1884 og
istrator fikk han utfolde
ned 1883 flyttet til nye
l av det gamle Rigshospi-
ominnredet. Men for hvert
lsstiftelsen å forbli på
lagte nye regjeringsbyg-
sberg ville legge beslag
lerede i 1887: "Det haab-

Fødselsstiftelsen i Christiania 1818-1914

es, at Fødselsstiftelsen ved neste forandring skal tiltræde en
tidsmessig og værdig ny bygning".

HOVEDVERKER AV PROFESSOR SCHÖNBERG

- * Sammen med Frans Christian Faye
Statistiske Undersøgelser angaaende den operative
Fødselshjælp i Norge i Tidsrummet fra 1853 til 1863.
Carl C. Werner & Co, Christiania 1866.
- * Tværleiets Behandling og Skulderfødselen. Disputas 1875.
- * Tverperaleklampsiens patogenese og terapi.
Norsk Magazin for Lægevidenskaben 1877.
- * Tangens betydning for og dens første indførelse i
fødselshjælpen. Norsk Mag Lægevid 1877.
- * Et anchylotisk skjævt bækken. Norsk Mag Lægevid 1877.
Puerperiets diætik. Medicinsk Selskabs Forh 1879.
- * Lærebog for Jordmødre. H Aschehoug & Co.s Forlag,
Kristiania 1897.
- * Den Operative Fødselshjælp. H Aschehoug & Co.s Forlag,
Kristiania 1897.
- * Medicinens Historie. Cammermeyers Boghandel.
Kristiania 1903.

Stortinget besluttet våren 1890 å kjøpe vel 18 mål av Stensberg-
løkka (for 150.000.- kroner!). Men planene for nybygg trakk ut.

Da Schönbergs etterfølger Kristian Kornelius Hagemann Brandt ble
overlege i 1906 var Fødselsstiftelsens lokaler og og utstyr
i en elendig forfatning. Brandt oppnådde å få kr. 7.000.- til
avbøtning av de største mangler, men da reparasjonene begynte
viste det seg, at det er farlig å røre ved gamle bygninger.

Det ble Brandts oppgave å bygge ny Kvinneklinikk.

**Ole-Erik Iversen
og Claes Tropè:**

**KONTROLLOPPLEGG ETTER BEHANDLING
AV PREMALIGNNE LIDELSER I CERVIX**

Vi har i Norge hatt et relativt omfattende kontrollopplegg for pasienter behandlet for premaligne lidelser i cervix. Dette har vesentlig basert seg på resultater etter knivkonisering. Vi har nå vel 10 års erfaring med laserkonisering i vårt land. Vi står samtidig foran starten på organisert screening for cervixcancer. Det har derfor vært ønskelig å vurdere et kontrollopplegg basert på erfaringer man til nå har med laserkonisering.

Samtidig har det og vært et uttalt ønske fra mange om et systematisert arbeid med tanke på konsensusanbefalinger med basis i Norske Gynekologisk Forening. Dette emnet har vært valgt også ut fra denne synsvinkel.

Resultatene etter laserkonisering er publisert fra flere norske sentra (Tabell 1). Hos ca 4% vil det foreligge persisterende atypi etter konisering. Hos de som er radikalt behandlet, synes residivfrekvensen å være 0.5-1.5/1000 år, noe som ikke er høyere enn insidensen i normalpopulasjonen i Norge. På denne bakgrunnen synes det rimelig å kunne øke intervallet mellom kontrollene hos de som er radikalt operert. Dette vil gi et kontrollopplegg mer i overensstemmelse med hva som gjøres i andre nordiske land.

Et opplegg som det skisserte vil medføre frigjøring av ressurser. I en 10-årsperiode vil det bli bortimot en halvering av antall prøver i denne pasientgruppen.

Vedrørende reseksjonsrendene bør man være oppmerksom på at de som beskrives i histologisk preparat ofte ikke er representative for gjenstående del av cervix, fordi en betydelig del av vevet destrueres ved inngrepet. Prøvetaking fra gjenstående del av cervix ved slutten av koniseringsinngrepet vil ofte være avklarende.

Med redusert antall prøver er det særlig viktig at de som tas, er optimale. Dette oppnås best ved å kombinere trespatel med

**TER BEHANDLING
LSER I CERVIX**

ttende kontrollopplegg for
idelser i cervix. Dette har
tter knivkonisering. Vi har
tering i vårt land. Vi står
screening for cervixcancer.
e et kontrollopplegg basert
erkonisering.
alt ønske fra mange om et
ensusanbefalinger med basis
e emnet har vært valgt også

g er publisert fra flere
a 4% vil det foreligge
y. Hos de som er radikalt
være 0.5-1.5/1000 år, noe
normalpopulasjonen i Norge.
g å kunne øke intervallet
kalt operert. Dette vil gi
nelse med hva som gjøres i

il medføre frigjøring av
bli bortimot en halvering
en.

an være oppmerksom på at de
ofte ikke er representative
en betydelig del av vevet
ng fra gjenværende del av
inngrepet vil ofte være

rlig viktig at de som tas,
kombinere trespatel med

skraping av portio og børste for endocervikal prøvetaking. Hvem som skal ta prøvene, vil i stor grad være avhengig av lokale forhold. Om praktisk mulig, er det ønskelig at første prøve tas ved behandlingsstedet, mens videre kontroller kan foregå hos primærlegen.

Forslag til kontrollopplegg	
1. Frie reseksjonsrender i operasjonspreparatet:	
1. kontroll: Etter 3 måneder	
2. kontroll: Etter 12 måneder	
De første 5 år: Årlig kontroll	
Deretter	: Kontroll hvert 3. år
2. Ikke frie reseksjonsrender i operasjonspreparatet:	
1. kontroll: Etter 3 måneder	
2. kontroll: Etter 6 måneder	
Deretter: Årlig kontroll	
Vedvarende atypi behandles individuelt.	

Tabell 1
RESIDIV OG PERSISTERENDE ATYPI ETTER LASERKONISERING

	Residiv i %	Residiv pr 1000 år i %	Persistens
Skjeldestad et al		1,3	
Tande et al	0,2	0,4	4,0
Kolstad et al*	3,3		
Vergote et al	1,8		
Kirschner	2,0		4,0
Scheistrøen	2,4		0,9
Forsmo et al	5,9		8,7

* Knivkonisering

Insidensen av CIN III er i Norge ca 1/1000 i aldersgruppen 20-60 år.

**Kristian Hanssen
og Narve Moe:**

**DIABETES MELLITUS:
Screening i svangerskapet**

Etter anbefaling av Norsk Gynekologisk Forening og Norsk Endokrinologisk Selskap ble det i november 1991 avholdt en konferanse om svangerskapsdiabetes. Gynekologer og endokrinologer fra alle 5 regioner deltok. Det var på forhånd innhentet opplysninger om hvordan screening for svangerskapsdiabetes ble utført på de forskjellige regionssykehus. Det viste seg at metodene var svært forskjellige, og det ble derfor på møtet satt ned en arbeidsgruppe som skulle utarbeide et forslag til opplegg som senere skulle sendes til høring.

Gruppen har bestått av Kristian Hanssen, Rolf Jorde, Narve Moe, Britt-Ingjerd Nesheim og Stein Vaaler.

Gruppen fremla sin anbefaling på NGFs årsmøte i Bergen. I den påfølgende diskusjon var det bred enighet om å følge anbefalingene vedrørende tiltak, basert på glukosebelastningen. Flere syntes imidlertid at enkelte indikasjoner for belastning (alder, vekt) var for vide.

Høringsrunden er ikke avsluttet.

Anbefaling

Urinen undersøkes med stix for glukose ved alle svangerskapskontroller. Påvises glukosuri, henvises det til peroral glukosebelastning.

Indikasjon for glukosebelastning i svangerskapet.

- Utføres ved glukosuri, ellers ved 28-32 uker
- * Påvist glukosuri
 - * Alder \geq 38 år
 - * Arvelig disposisjon: DM type 1 eller 2 hos 1. grads slektning (foreldre, søsken, barn)
 - * Vekt: Body Mass Index (BMI) \geq 27 kg/m²
 - * Tidligere svangerskapsdiabetes
 - * Innvandrere fra Nord-Afrika og Indiske subkontinent

rskapet

ogisk Forening og Norsk november 1991 avholdt en nekologer og endokrinologer var på forhånd innhentet r svangerskapsdiabetes ble ykehus. Det viste seg at et ble derfor på møtet satt ide et forslag til opplegg

anssen, Rolf Jorde, Narve aaler.

FS årsmøte i Bergen. I den ghet om å følge rt på glukosebelastningen. idikasjoner for belastning

se ved alle svangerskaps- vives det til peroral

ngerskapet.

2 uker

2 hos , barn) m²

ke subkontinent

Peroral glukosebelastning

- * Faste i 8-12 timer
- * Fastende blodsukker bestemmes
- * Inntak av 75 g glukose i 3 dl vann
- * Blodsukkerverdien 2 timer etter inntaket bestemmer videre opplegg.

GLUKOSEBELASTNING	
< 7,8 mmol/l ->	Ingen tiltak Ny belastning ved ny glukosuri
7,8-9 mmol/l ->	Kostråd Ny glukosebelastning etter 4-6 uker
≥ 9 mmol/l ->	Henvises spesialavdeling

Tiltak ved etterkontrollen

- * 2 timer verdi ≥ 7.8 mmol/l -> Ny prøve 3 mnd post partum.
- * Verdi 7.8-11.1 mmol/l -> Kontroll også etter et år
- * Verdi ≥ 11.1 mmol/l -> DIABETES MELLITUS

Behandling / kontroll

- * KOSTEN anbefales etter samme retningslinjer som for gravide med manifest diabetes, med unntak av totalt energiinntak. For overvektige kvinner bør det anbefales en kost med relativt lavt innhold av kalorier og fett.
- * Dersom postprandiale blodsukkerverdier flere ganger er > 7 mmol/l, bør det gis INSULIN etter de samme retningslinjer som for gravide diabetikere.
- * Perorale antidiabetika skal ikke gis til gravide.
- * Ved behandling med kostråd og eventuelt insulin bør fastende og postprandiale blodsukkerverdier og glykosylert hemoglobin bestemmes regelmessig.

KURSER, MØTER, KONGRESSER

N o r g e

OBLIGATORISKE KURS I FØDELSESHJELP OG KVINNESYKDOMMER 1993- 1997

	Timer	1993	1994	1995	1996	1997
VÅRSEMESTERET						
Genet/ Utvikl.anomalier	12		RH		RH	
Onkologi	15	DNR	DNR	DNR	DNR	DNR
Ultralyd, trinn I	25	U11	Trh	U11	Trh	U11
Kvinnelig infertilitet	10	RH	Trh	Trom	RH	Trh
Mannlig infertilitet	10	RH	Trh	Trom	RH	Trh
Gynek. endokrinologi	7	RH	Trh	Aker	RH	Trh
HØSTSEMESTERET						
Obstettrikk grunnkurs	26	RH/ Aker	Hauk	Aker / RH	Hauk	RH/ Aker
Urologi, urodynamikk	15	Trh	Aker	Hauk	Trh	Aker

- * Kurset GENETIKK / UTVIKLINGSANOMALIER avvikles hvert annet år.
* Fra 1992 ble kursledelsen ved de obligatoriske kurs oppfordret til å arrangere kursprøve.

Obligatoriske kurs i 1992:

Universitetet i Oslo:

- Kurs O-2454: Administrasjon og ledelse for spesialistkandidater
Kurs O-2464: Ultralyd i obstettrikk
Kurs O-2469: Kvinnelig infertilitet
Kurs O-2472: Gynekologisk endokrinologi
Kurs O-2473: Mannlig infertilitet
Kurs O-2481: Gynekologisk onkologi
Kurs O-2500: Administrasjon og ledelse for spesialistkandidater
Kurs O-2536: Grunnkurs i obstettrikk

Universitetet i Bergen:

- Kurs B- 947: Administrasjon og ledelse
Kurs B-1016: Administrasjon og ledelse

Universitetet i Trondheim:

- Kurs TH-714: Urogynekologi/urodynamikk
Kurs TH-718: Administrasjon og ledelse

Universitetet i Tromsø:

- Kurs TØ-488: Administrasjon og ledelse

KONGRESSER**OG KVINNESYKDOMMER**

1993	1994	1995	1996	1997
TERET				
	RH		RH	
DNR	DNR	DNR	DNR	DNR
Ull	Trh	Ull	Trh	Ull
RH	Trh	Trom	RH	Trh
RH	Trh	Trom	RH	Trh
RH	Trh	Aker	RH	Trh
TERET				
/er	Hauk	Aker / RH	Hauk	RH/Aker
Trh	Aker	Hauk	Trh	Aker

ER avvikles hvert annet år.
ligatoriske kurs oppfordret

Kurs i 1992:

e for spesialistkandidater

yi

e for spesialistkandidater

e

e

e

e

FOR SPESIALITETEN I FØDSELSHJELP OG KVINNESYKDOMMER KREVES:

Fra 1.1. 92

120 timer hvorav minimum 80 timer innenfor de obligatoriske kurs:

- Kvinnlig infertilitet
- Mannlig infertilitet
- Gynekologisk endokrinologi
- Ultralyd
- Gynekologisk onkologi (Kan erstattes med 6 mnd tjeneste ved avdeling for gynekologisk onkologi.)

Obligatorisk kurs i administrasjon / ledelse 30 t

Fra 1.1. 94

120 timer hvorav følgende obligatoriske kurs

- Administrasjon / Ledelse 30 t
- Kvinnlig infertilitet
- Mannlig infertilitet
- Gynekologisk endokrinologi
- Ultralyd
- Gynekologisk onkologi (Kan erstattes med 6 mnd tjeneste ved avd for gynekologisk onkologi.)
- Genetikk og utviklingsanomalier
- Obstetrisisk grunnkurs
- Urologi/Urodynamikk

Fra 1.1. 96

200 timer hvorav minimum 120 timer innenfor følgende obligatoriske kurs

- Kvinnlig infertilitet
- Mannlig infertilitet
- Gynekologisk endokrinologi
- Ultralyd trinn I
- Gynekologisk onkologi (Kan erstattes med 6 mnd tjeneste ved avd for gynekologisk onkologi.)
- Genetikk og utviklingsanomalier
- Obstetrisisk grunnkurs
- Urologi/Urodynamikk
- Administrasjon / Ledelse 30 t (I tillegg til de 200 timer)

Kurser, møter, kongresser

Det vises til Kurskatalogen for Legers videre- og etterutdanning, trykket i Tidsskrift for Den norske lægeforening 24B/1991. Kursene blir også avvertet i Tidsskriftet senere.

UNIVERSITETET I OSLO

15.-16.1.: Kurs O-2451: LEDELSESPROSESSER I MEDISIN. PERSONLIG EFFEKTIVITETSTRENING (PET 1)

- * Sted: Soria Moria, Voksenkollvn 60, 0326 Oslo
- * Kursledelse: Psykologene Bente Marie og Heidi Ihlen
- * Påmelding: 1.amanuensis Åsa Rytter Evensen, Institutt for allmenmedisin. Fr.Stangsgt. 11-13, 0264 Oslo
- * Antall deltagere: 12 * Antall kurstimer: 16
- * Kursavgift: Kr. 600.-

19.-20.1.: Kurs O-2453: FOREBYGGING OG KONTROLL AV SEKSUELT OVERFØRTE SYKDOMMER

- * Sted: Auditoriet, Folkehelse, Geitmyrsv 75, Oslo
- * Kursledelse: Ass.lege Preben Aavitsland, Avd.overlege Arve Lystad, seksjon for forebyggende infeksjonsmedisin.
- * Påmelding: Koordinatorkontoret for legers videre- og etterutdanning, Kirurgisk klinikk, Ullevål sykehus, 0407 Oslo
- * Antall deltagere: 100 * Antall kurstimer: 14
- * Kursavgift: Kr 600.-

25.-29.1.: Kurs O-2454: OBLIGATORISK: ADMINISTRASJON OG LEDELSE FOR SPESIALISTKANDIDATER

- * Sted: Soria Moria, Voksenkollvn 60, 0326 Oslo
- * Kursledelse: Prof Ole Berg, Senter for helseadm., Rikshospitalet, 0027 Oslo
- * Påmelding: Koordinatorkontoret for legers videre- og etterutdanning, Kirurgisk blokk, Ullevål sykehus, 0407 Oslo
Postgiro 0823 0944335 * Antall deltagere: 40
- * Antall kurstimer: 30 * Kursavgift: Kr 1500.-

8.-11.2.: Kurs O-2464: OBLIGATORISK: ULTRALYD I OBSTETRIKK

- * Sted: Auditoriet, Lab.bygget, Ullevål
- * Kursledelse: Overlege Hans Andreas Sande, KGU, 0407 Oslo
- * Påmelding: Koordinatorkontoret for legers videre- og etterutdanning, Kirurgisk blokk, Ullevål sykehus, 0407 Oslo,
Postgiro 0823 0944335 * Antall deltagere: 24
- * Antall kurstimer: 25 * Kursavgift: Kr 1200.-

15.-19.2.: Kurs O-2466: GRUNNKURS I PRE- OG POSTOPERATIV BEHANDLING OG INTENSIVMEDISIN

- * Sted: Auditoriet, Lab.bygget, Ullevål sykehus
- * Kursledelse: Prof Morten Ræder, Kir klin, Ullevål, prof Ansgar

SSER

videre- og etterutdanning,
forening 24B/1991. Kursene
re.

I OSLO**SER I MEDISIN.
EFFEKTIVITETSTRENING (PET 1)**

0326 Oslo
og Heidi Ihlen
Evensen, Institutt for
0264 Oslo
kurstimer: 16

**KONTROLL AV SEKSUELT
KOMMUNISASJON**

0326 Oslo
og Heidi Ihlen
Evensen, Institutt for
0264 Oslo
kurstimer: 14

**ADMINISTRASJON OG LEDELSE
KANDIDATER**

0326 Oslo
for helseadm.,
legers videre- og
Ullevål sykehus, 0407 Oslo
deltagere: 40
kursavgift: Kr 1500.-

ULLEVÅL I OBSTETRIKK

0326 Oslo
og Heidi Ihlen
Evensen, Institutt for
0264 Oslo
kurstimer: 14

**ULLEVÅL I OBSTETRIKK
EFFEKTIVITETSTRENING (PET 1)**

0326 Oslo
og Heidi Ihlen
Evensen, Institutt for
0264 Oslo
kurstimer: 14

**ULLEVÅL I OBSTETRIKK
EFFEKTIVITETSTRENING (PET 1)**

0326 Oslo
og Heidi Ihlen
Evensen, Institutt for
0264 Oslo
kurstimer: 14

Aasen, Kir avd. RH, overlegene Baard Ingvaldsen og Helge Opdahl,
Anestesiavd, Ullevål.

- * Påmelding: Koordinatorkontoret for legers videre- og etterutdanning, Kirurgisk blokk, Ullevål sykehus, 0407 Oslo, Postgiro 0823 0944335 * Antall deltagere: 70
- * Antall kurstimer: 32+ kursprøve * Kursavgift: Kr 1500.-

15.-20.2.: Kurs O-2467: GRUNNKURS I ENDOKRINOLOGI

- * Sted: Fremmøte, Studentpaviljongen, Aker sh
- * Kursledelse: Overlegene Thomas Bøhmer med avd B og Egil Haug, Hormonlab Aker sh, professor Jak Jervell og overlege Johan Halse, med avd B RH og overlege Lars Ø Dolva, Med avd, Bærum sh
- * Påmelding: Kursleder innen 2.1. * Antall deltagere: 28
- * Antall kurstimer: 35 * Kursavgift: Kr 1500.-

**19.-20.2.: Kurs O-2468: LEDELSEPROSESSER I MEDISIN. PERSONLIG
EFFEKTIVITETSTRENING. TRINN II (PET II)**

- * Sted: Soria Moria, Voksenkollvn 60, 0326 Oslo
- * Kursledelse: Psykologene Bente Marie og Heidi Ihlen
- * Påmelding: 1. amanuensis Åsa Rytter Evensen, Institutt for allmenntillegning, Fr Stangsgt 11-13, 0264 Oslo
- * Antall deltagere: 12 * Antall kurstimer: 16
- * Kursavgift: Kr 600.-

1.-2.3.: Kurs O-2469: OBLIGATORISK: KVINNELIG INFERTILITET

- * Sted: Auditoriet KKRH
- * Kursledelse: Overlegene Thomas Åbyholm (kursleder) og Sverre Stray-Pedersen KKRH 0027 Oslo
- * Påmelding: Kursledelsen innen 1.2. * Antall deltagere: ca 40
- * Antall kurstimer: 13 * Kursavgift: Kr 600.-

3.3.: Kurs O-2472: OBLIGATORISK: GYNEKOLOGISK ENDOKRINOLOGI

- * Sted: Audit, KK-RH
- * Kursledelse: Overlegene Thomas Åbyholm og Tom Tanbo KKRH
- * Påmelding: Kursledelsen innen 1.2. * Antall deltagere: 40
- * Antall kurstimer: 8 * Kursavgift: Kr 500.-

4.3.: Kurs O-2473: OBLIGATORISK: MANNLIG INFERTILITET

- * Sted: Auditoriet KK-RH
- * Kursledelse: Overlege Thomas Åbyholm, KKRH
- * Påmelding: Kursleder innen 1.2. * Antall deltagere: 40
- * Antall kurstimer: 8 * Kursavgift: Kr 500.-

**15.-17.3.: Kurs O-2478: V. NORDISKE KURS I GYNEKOLOGISK ENDOSKOPI
OG LASERKIRURGI**

- * Sted: Auditoriet 4.et/5.et./Undervisn.paviljongen, Sentralsykehuset i Akershus
- * Kursledelse: Overlegene Anton Langebrekke og Berit Dahlstrøm, KK SiA, 1474 Nordbyhagen
- * Påmelding: Kursleder innen 1.2. * Antall deltagere: 60
- * Antall kurstimer: * Kursavgift: Kr 2500.-

15.-19.3.: Kurs O-2481: OBLIGATORISK: GYNEKOLOGISK ONKOLOGI

- * Sted: Montebellosenteret på Mesnali
- * Kursledelse: Overlege Torbjørn Iversen DNR, Montebello, 0310 Oslo
- * Påmelding: Kursleder innen 1.2. * Antall deltagere: 28
- * Antall kurstimer: 25 * Kursavgift: Kr 1500.-
- I tillegg: Reise og oppholdsutgifter: Kr 650.-/dgn helpensjon

19.-20.4.: Kurs O-2488: OBSTETRISK ANESTESI OG ANALGESI

- * Sted: Audit, Kir avd, Aker sh
- * Kursledelse: Overlegene Gaute Narverud, Dagfinn Kollerøs, Niels S Berner og Lars Rustad, Anestesiavd Aker.
- * Påmelding: Koordinatorkontoret for legers videre- og etterutdanning, Kirurgisk blokk, Ullevål sykehus, 0407 Oslo, Postgiro 0823 0944335 * Antall deltagere: Åpent
- * Antall kurstimer: 16 * Kursavgift: Kr 600.-

3.-7.5.: Kurs O-2500: OBLIGATORISK: ADMINISTRASJON OG LEDELSE FOR SPESIALISTKANDIDATER

- * Sted: Soria Moria, Voksenkollvn 60, 0326 Oslo
- * Kursledelse: Prof Ole Berg, Senter for helseadm, RH
- * Påmelding: Koordinatorkontoret for legers videre- og etterutdanning, Kirurgisk blokk, Ullevål sykehus, 0407 Oslo, Postgiro 0823 0944335 * Antall deltagere: 40
- * Antall kurstimer: 30 * Kursavgift: Kr 1500.-

5.-7.5.: Kurs O-2501: KLINISK SEXOLOGI

- * Sted: Reenskaug Hotell, Drøbak
- * Kursledelse: Bydelslege Kjell-Olav B Svendsen og allmenpraktiker Haakon Aars
- * Påmelding: Kurssekretær May-Britt Mandt, Institutt for allmenmedisin, Fr.Stangsgt.11-13, 0264 Oslo innen 15.3.
- * Antall deltagere: 30 * Antall kurstimer: 18
- * Kursavgift: Kr 900.-

**** For kursene i høstsemesteret kommer det mer detaljerte opplysninger i senere numre, kfr. ellers kurskatalogen.

- 15.-17.09.: Kurs O-2508: INNFØRING I MEDISINSK ETIKK
- 20.-25.09.: Kurs O-2510: MIKROKIRURGI
- 04.-07.10.: Kurs O-2517: FOREBYGGING OG KONTROLL AV SYKEHUSINFEKSJONER
- 01.-05.11.: Kurs O-2536: OBLIGATORISK: GRUNNKURS I OBSTETRIKK
- 08.11.: Kurs O-2539: KLIMAKTERIET

FORSKERKURS UNDER DET MEDISINSKE FAKULTET:

Kurstilbudet er utarbeidet i henhold til Doktorgradsreglementet av 10.3.92 samt Utfyllende bestemmelser og Studieplan for doktorgradsstudiet, vedtatt av Det medisinske fakultet. Forskerkursene er gratis for kandidater som er tatt opp ved doktorgradsstudiet. Andre må betale kursavgift.

GYNEKOLOGISK ONKOLOGI

sen DNR, Montebello, 0310

Antall deltagere: 28
Kursavgift: Kr 1500.-
Kr 650.-/dgn helpensjon

STESI OG ANALGESI

ud, Dagfinn Kollerøs, Niels
Aker.
egers videre- og
evål sykehus, 0407 Oslo,
deltagere: Åpent
gift: Kr 600.-

MINISTRASJON OG LEDELSE FOR ATER

0326 Oslo
or helseadm, RH
egers videre- og
evål sykehus, 0407 Oslo,
deltagere: 40
gift: Kr 1500.-

Svendsen og

ndt, Institutt for
264 Oslo innen 15.3.
kurstimer: 18

er det mer detaljerte
ellers kurskatalogen.

EDISINSK ETIKK

G KONTROLL AV
JONER
GRUNNKURS I OBSTETRIKK

ET MEDISINSKE

l Doktorgradsreglementet
og Studieplan for
sinske fakultet.
som er tatt opp ved
avgift.

For forskerkursene er søknadsfristen generelt 2 mnd før kursstart. Hvis kurset blir overtegnet, prioriteres deltagerne i organisert forskningsutdanning. Se kurskatalogen.
Søknader sendes: Sekretariatet for forskerutdanningen
Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo
PB 1078 Blindern
0316 Oslo

- 11.01.: Kurs O-2555: Biomedisinsk forskning. Obligatorisk grunnkurs.
- 12.01.: Kurs O-2557: Innføring i statistikkprogrammet Minitab
- 25.01.: Kurs O-2558: Innføring i statistikk: Biomedisinsk forskning
- 26.01.: Kurs O-2559: WordPerfect for viderekomne
- 01.03.: Kurs O-2561: Intervjuundersøkelse, planlegging og gjennomføring
- 1.3.-3.: Kurs O-256x: Metode i helsetjenesteforskning
- 04.03.: Kurs O-2564: Dagseminar i vitenskapsteori, etikk og design
- 10.03.: Kurs O-2565: Statistikkprogrammet SPSS-PC
- 24.03.: Kurs O-2569: Litteratursøking, personlig litteraturarkiv
- 19.-22.4: Kurs O-257x: Videregående statistikk: Varians og regresjonsanalyse
- 28.04.: Kurs O-2575: Statistikkprogrammet BMDP på PC
- 26.08.: Kurs O-2579: Innføring i epidemiologi
- 31.08.: Kurs O-2580: WordPerfect for viderekomne
- 31.08.: Kurs O-2581: Innføring i statistikkprogrammet Minitab
- 02.09.: Kurs O-2582: Dagseminar i vitenskapsteori, etikk og design
- 13.09.: Kurs O-2584: Innføring i statistikk: Klinisk forskning
- 23.09.: Kurs O-2585: Kontrollerte kliniske forsøk
- 3-6.10: Kurs O-258x: Kvalitativ forskningsmetode i medisin
- 20.10.: Kurs O-2592: Statistikkprogrammet SPSS-PC
- 25.10.: Kurs O-2593: Medisinsk beslutningsteori i praksis
- 27.10.: Kurs O-2595: Litteratursøking, personlig litteraturarkiv
- 03.11.: Kurs O-2596: Forskningsformidling til allmenheten

UNIVERSITETET I BERGEN

Påmelding til alle kursene: Kontor for legers videre- og etterutdanning, Det Medisinske Fakultets Sekretariat, 5020 Bergen-Universitet.

11.-15.1.: Kurs B-947: OBLIGATORISK: ADMINISTRASJON OG LEDELSE

- * Sted: Store Audit, Sentralblokken, Haukeland sh
- * Kursledelse: Prof Jan Fr Halvorsen, Kir avd, Haukeland
- * Påmelding: Innen 2.1. * Antall deltagere: 50
- * Antall kurstimer: 30 * Kursavgift: Kr 1500.-

8.-11.2.: Kurs B-950: HORMONANALYSE I KLINIKKEN

- * Sted: Sentralblokken, Haukeland sh
- * Kursledelse: Overlege Ole Myking og prof Sylvi Aanderud
- * Påmelding: Innen 2.1. * Antall deltagere: 10-25
- * Antall kurstimer: 23.5 * Kursavgift: Kr 12000.-

**15.-19.2.: Kurs B-952: PC PAKKE FOR FORSKERE: MODERNE PROGRAMVARE
OG KOMMUNIKASJONSSYSTEMER I MEDISINSK
FORSKNING**

- * Sted: PC lab, Seksj for med statistikk (SMIS), Armauer Hansens hus, Haukeland
- * Kursledelse: I. aman Stein Emil Vollset (kursleder), Seksj for medisinsk informatikk og statistikk, forsker Rolv Terje Lie, Medisinsk fødselsregister
- * Påmelding: frist 10.1. * Antall deltagere: 20
- * Antall kurstimer: 30 * Kursavgift: Kr 1500.-

**22.-23.3.: Kurs B-959: DIAGNOSTIKK OG BEHANDLING AV
CERVIXDYSPLASI OG CONDYLUM**

- * Sted: Auditoriet, 4.et, KK Haukeland sh
- * Kursledelse: Professorene Roar Sandvei og Per Bergsjø
- * Påmelding: Frist 15.2. * Antall deltagere: 15
- * Antall kurstimer: 12 * Kursavgift: Kr 600.-

24.-25.3.: Kurs B-963: VAGINAL ULTRALYD

- * Sted: Auditoriet, KK Haukeland
- * Kursledelse: Overlegene Knut Gjelland (kursleder) og Johan Arnt Steier KK Haukeland og overlege Jostein Tjugum, Førde
- * Påmelding: Frist 5.2. * Antall deltagere: 30
- * Antall kurstimer: 8-12 * Kursavgift: Kr 600.-

19.-20.4.: Kurs B-974: MEDISINSK STATISTIKK

- * Sted: Sentralblokken, Haukeland sh
- * Kursledelse: I. aman Stein Emil Vollset (kursleder), Seksj for med informatikk og statistikk, forsker Rolv Terje Lie, Fødselsregisteret
- * Påmelding: Frist 15.3. * Antall deltagere: 20
- * Antall kurstimer: 30 * Kursavgift: Kr 1500.-

11.-15.10.: Kurs B-1001: STATISTISKE PROGRAMPAKKER PÅ PC

22.-23.10.: Kurs B-1007: HELSE OG UTLENDINGER I NORGE

08.-11.11.: Kurs B-1015: SMERTEBEHANDLING

08.-12.11.: Kurs B-1016: OBLIGATORISK: ADMINISTRASJON OG LEDELSE

15.-18.11.: Kurs B-1018: PERINATAL EPIDEMIOLOGI

09.-11.12.: Kurs B-1019: LEGEN I ARBEID MED DEN ALVORLIG SYKE OG
DØENDE

UNIVERSITETET I TRONDHEIM

Påmelding til alle kursene: Kontor for legers videre- og etterutdanning, Universitetet i Trondheim, Det medisinske fakultet, Medisinsk Teknisk Senter, 7005 Trondheim, tlf 07- 59 88 66

4.-5.1.: Kurs TH-686: PROSESSORIENTERT SKRIVEPÆDAGOGIKK

- * Sted: Seminarrom I, 1.etg, Medisinsk Teknisk Senter, 7005 Trondheim
- * Kursledelse: Forskningsleder Berit Schei, Inst for Samfmed

**ØRSKERE: MODERNE PROGRAMVARE
ØNSSYSTEMER I MEDISINSK**

kk (SMIS), Armauer Hansens

et (kursleder), Seksj for
forsker Rolv Terje Lie,

deltagere: 20
gift: Kr 1500.-

**BEHANDLING AV
OG CONDYLOM**

sh
ei og Per Bergsjø
deltagere: 15
gift: Kr 600.-

D

d (kursleder) og Johan Arnt
ein Tjugum, Førde
deltagere: 30
gift: Kr 600.-

STIKK

et (kursleder), Seksj for
ker Rolv Terje Lie,

deltagere: 20
gift: Kr 1500.-

ROGRAMPAKKER PÅ PC
NDINGER I NORGE
ING
ADMINISTRASJON OG LEDELSE
DEMOLOGI
D MED DEN ALVORLIG SYKE OG

TRONDHEIM

legers videre- og etterut-
t medisinske fakultet,
im, tlf 07- 59 88 66

SKRIVEPEDAGOGIKK

Teknisk Senter, 7005

chei, Inst for Samfmed

* Påmelding: Frist 1.12. * Antall deltagere: 25
* Antall kurstimer: 14 * Kursavgift: Kr 600.-

25.-27.1.: Kurs TH-689: PC NYBEGYNNERKURS FOR LEGER

* Sted: Datarom, 4.etg, MedTekn Senter
* Kursledelse: SINTEF avd RUNIT-D
* Påmelding: Frist 10.12. * Antall deltagere: 20
* Antall kurstimer: 21 * Kursavgift: Kr 900.-

**4.-5.2.: Kurs TH-690: FRA EGEN PC UT I VERDEN. OM INFORMASJONS-
SØKING OG DATAKOMMUNIKASJON**

* Sted: Datarom, 4.etg, Med Tekn Senter
* Kursledelse: Avd.leder Ragnhild Lande, Med bibl. Universitetet
* Påmelding: Frist 30.12. * Antall deltagere: 20
* Antall kurstimer: 15 * Kursavgift: Kr 600.-

15.-16.3.: Kurs TH-694: SPSS STATISTIKKPAKKE PÅ PC

* Sted: Datarom, 4.etg., MedTekn Senter
* Kursledelse: SINTEF avd RUNIT-D
* Påmelding: Frist 1.2. * Antall deltagere: 10
* Antall kurstimer: 14 * Kursavgift: Kr 600.-

**1.-2.6.: Kurs TH-711: PREINVASIV OG TIDLIG INVASIV CERVIX CANCER-
KAN CERVIX CANCER FOREBYGGES ?**

* Sted: KK
* Kursledelse: Prof Mathias Onsrud, overl Bjørn Hagen og
amanuensis Finn Egil Skjeldestad, KK
* Påmelding: Frist 30.4. * Antall deltagere: 20
* Antall kurstimer: 12 * Kursavgift: Kr 600.-

2.-3.6.: Kurs TH-712: PSYKOSOSIAL GYNEKOLOGI OG OBSTETRIKK

* Sted: RiT
* Kursledelse: Overl Mette Moen, KK RiT, forskn.leder Brit Schei,
Inst for samf.med.Universitetet i Trondheim, konsulent Johanne
Sundby, Helsedirektoratet
* Påmelding: Frist 30.4. * Antall deltagere: 25
* Antall kurstimer: 12 * Kursavgift: Kr 600.-/500.-

2.-4.6.: Kurs TH-713: VIDEREGÅENDE PC KURS FOR LEGER

* Sted: Datarom, 4.etg, MedTekn Senter, 7005 Trondheim
* Kursledelse: SINTEF, avd RUNIT-D
* Påmelding: Frist 30.4. * Antall deltagere: 10
* Antall kurstimer: 21 * Kursavgift: Kr 900.-

Høsten 93: Kurs TH-714: OBLIGATORISK: UROGYNEKOLOGI/URODYNAMIKK
04-0810: Kurs TH-718: OBLIGATORISK: ADMINISTRASJON OG LEDELSE
0810: Kurs TH-721: ARTIKKELARKIV OG REFERANSEHÅNDTERING PÅ PC
11-1310.: Kurs TH-722: PC NYBEGYNNERKURS FOR LEGER
14-1510.: Kurs TH-724: LITTERATURSØKING OG LITTERATURBEHANDLING
PÅ PC
22-2311: Kurs TH-731: SPSS STATISTIKKPAKKE PÅ PC
01-0312: Kurs TH-734: VIDEREGÅENDE PC KURS FOR LEGER

UNIVERSITETET I TROMSØ

Kontor for legers videre- og etterutdanning, MH-bygget,
Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø

15.-18.2.: Kurs TØ-485: MIKROBIOLOGI I ALLMENNPRAKSIS

- * Sted: MH-bygget, Universitetet i Tromsø
- * Kursledelse: Overlegene Tore Jarl Guttenberg (kursleder) og Arnfinn Sundsfjord, avd. overlege Lars Vorland, mikrobiolog avd, Regionsh i Tromsø samt allmennpraktiker Terese Fors
- * Påmelding: Kontor for legers videre- og etterutdanning, MH-bygget, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø innen 15.1.
- * Antall deltagere: Åpent * Antall kurstimer: 25
- * Kursavgift: Kr 1200.-

3.,10.,17.,24. feb og 3. og 10.3. Kurs TØ-486: UTARBEIDELSE AV MANUSKRIPTER

- * Sted: MH-bygget. Breivika
- * Kursledelse: Prof Helge Refsum, Med fysiolog avd, Inst for med mikrobiolog, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø
- * Påmelding: Kursleder innen 8.1. * Antall deltagere: 20
- * Antall kurstimer: 12 * Kursavgift: Kr 600.-

24.-26.2.: Kurs TØ-488: OBLIGATORISK: ADMINISTRASJON OG LEDELSE

- * Sted:
- * Kursledelse: Overlegene Ragnar Hotvedt (kursleder) og Just Thoner, Anestesiavdelingen, Regionsh i Tromsø og l. aman Ivar Sønbo Kristiansen, Inst for samfunnsmedisin.
- * Påmelding: Kontor for legers videre- og etterutdanning, MH-bygget, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø innen 1.2.
- * Antall deltagere: 40 * Antall kurstimer: 30
- * Kursavgift: Kr 1500.-

26.-27.5. : Kurs TØ-502: ENDOSKOPISK DIAGNOSTIKK OG KIRURGI INNEN GYNEKOLOGI

- * Sted: MH-bygget og Regionsh
- * Kursledelse: Prof Jan Martin Maltau, KK
- * Påmelding: Kontor for legers videre- og etterutdanning, MH-bygget, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø innen 30.4.
- * Antall deltagere: 16 * Antall kurstimer: 16
- * Kursavgift: Kr 600.-

ANDRE

NORSK GYNEKOLOGISK FORENING

2.9.-5.9. Årsmøtet 1993
Oslo: Kiel/København

Høsten 1994 Harstad

I TROMSØ

anning, MH-bygget,

ALLMENNPRAKSIS

omsø
ttenberg (kursleder) og
s Vorland, mikrobiolog avd,
ker Terese Fors
og etterutdanning, MH-
Tromsø innen 15.1.
antall kurstimer: 25

TØ-486: UTARBEIDELSE AV MANUSKRIPTER

fysiol avd, Inst for med
037 Tromsø
antall deltagere: 20
gift: Kr 600.-

ADMINISTRASJON OG LEDELSE

dt (kursleder) og Just
i Tromsø og l.aman Ivar
medisin.
og etterutdanning, MH-
Tromsø innen 1.2.
kurstimer: 30

DIAGNOSTIKK OG KIRURGI INNEN

KK
og etterutdanning, MH-
Tromsø innen 30.4.
kurstimer: 16

FORENING

4.-6.3.: WORKSHOP OM TRANSCERVIKALE TEKNIKKER INNEN INTRAUTERIN KIRURGI

~~Godkjent som videre og etterutdannelsekurs~~
* Sted: Hamar sykehus og Scandic Hotell, Hamar
* Kursledelse: Overlege Olav Istre, Hamar sjukehus
* Påmelding: Brith Tooth, Hamar sykehus, N-2300 Hamar.
Tlf 065-16000 Fax 065-25335 * Antall deltagere: 40
* Antall kurstimer: 14 t * Kursavgift: Kr 1000.-

8.-9.3.: ONKOLOGI I DAG OG I MORGEN

~~Godkjent som videre og etterutdannelsekurs~~
* Sted: Den gamle logen, Grev Wedels Plass 2, Oslo
Program og påmeldingsskjema ble sendt ut i uke 42/92.
Evt henvendelse: Moya Berli, DNR, Montebello, 0310 Oslo.
Tlf 50 60 50 Fax 73 29 44

11.-13.3.: 3. NORSKE SEMINAR I MEDISINSK KVINNEFORSKNING

Kursleder: Kirsti Løken
Se Tidsskriftet
Godkjent som utdanning og videreutdanning: 8 timer

2.-3.4.: MIDTNORDENMØTE: ULTRALYD-OBSTETRIKK-GYNEKOLOGI

Godkjent som utdanning og etterutdanning * Sted: Åre, Sverige
* Kursledelse: dr Eva Spetz/dr Lennart Nordström, KKK, Östersund
sjukehus, 831 83 Östersund. * Påmelding: senest 1.2.
* Antall deltagere: 40 * Antall kurstimer: 9
Tlf 063-153000 Fax 063-154517

NORDISKE OG INTERNASJONALE KONGRESSER OG MØTER

1993

23.1.: DSOG Etteruddannelse: Vulva og cervixlidelser

Danmark
Kontakt: DSOGs etterutdannelsesutvalg, Øjvind Lidegaard, Hvidovre
Hospital, Kbh.

1.-3.2.: DSOG Etteruddannelse: Blødningsforstyrrelser hos kvinner

Danmark
Kontakt: DSOGs etterutdannelsesutvalg, Øjvind Lidegaard, Hvidovre
Hospital, Kbh.

26.-28.2.: DSOG Etteruddannelse: Grundkursus i gynækologisk epidemiologi.

Danmark
Kontakt: DSOGs etterutdannelsesutvalg, Øjvind Lidegaard, Hvidovre
Hospital, Kbh.

13.3.: DSOG Etteruddannelse: Mænd. Reproduktionsfysiologi og patologi.

Danmark
Kontakt: DSOGs etterutdannelsesutvalg, Øjvind Lidegaard, Hvidovre

Hospital, Kbh.

17.3.: Infertility treatment and its consequences

18.3.: Controversies in obstetric anaesthesia

London, UK

Se 17.-19.11.

**18.-20.3. 1993: Scandinavian Society for Laser Therapy IV
Kongress**

Oslo, Norge

Tverrdisiplinær kongress lagt til dagene etter laserkurset på SiA. Plenumforedrag, spesialitetskonsentrerte "state-of-the-art" foredrag og frie foredrag. Gynek seksjon starter torsdag 18.3., frie foredrag 18. og 19.3.

Hvis man ikke mottar programmet, kan man kontakte:

Overlege Rolf Kirschner KK-SiA, PB 24, 1474 Nordbyhagen

**23.-25.3.: An introductory course in basic real time ultrasound
in obstetrics**

London, UK

Se 17.-19.11.

26.3.-2.4.: Perinatal epidemiologi

Göteborg, Sverige

Nordiska Hälsovårdhögskolen, Nya Varvet, Box 12133, S-402 42

Göteborg, Sverige

**19.-22.4.: Advanced Course in Obstetrics for Scandinavian
Obstetricians**

Oxford, UK

Oxford University, prof Geoffrey Dawes. London, RCOG

Pris kr 6500.- inkl reise og opphold Kursavgift kr 2800.-

**26.-27.4.: DSOG Efteruddannelse: Ultralydkursus for speciallæger
i gynækologi og obstetrik.**

Danmark

Kontakt: DSOGs efterutdannelsesutvalg, Øjvind Lidegaard, Hvidovre Hospital, Kbh.

**26.-28.4.: Workshop: Is consensus management possible in neonatal
medicine ?**

London, UK

Se 17.-19.11.

**15.-16.5.: DSOG Efteruddannelse: Kursus i regressions- og
multivariatanalyse.**

Danmark

Kontakt: DSOGs efterutdannelsesutvalg, Øjvind Lidegaard, Hvidovre Hospital, Kbh.

19.-21.5.: The Advanced Course in Fetal Medicine

London, UK

Se 17.-19.11.

20.-22.5: IV Baltic Conference of Obstetrics and Gynecology

Turku, Finland

consequences
esthesia

17.-19.11.

for Laser Therapy IV

ene etter laserkurset på
entretzte "state-of-the-art"
jon starter torsdag 18.3.,

man kontakte:
, 1474 Nordbyhagen

basic real time ultrasound

17.-19.11.

et, Box 12133, S-402 42

es for Scandinavian

s. London, RCOG
Kursavgift kr 2800.-

lydkursus for speciallæger

Øjvind Lidegaard, Hvidovre

gement possible in neonatal

7.-19.11.

s i regressions- og

Øjvind Lidegaard, Hvidovre

1 Medicine

7.-19.11.

etrics and Gynecology

Congress Language : English

Kontakt: Congress Secretariat, IV Baltic Conference of Obstet
Gynecol, Dept Obstet Gynecol, University Central Hospital SF
20520 TURKU, Finland

Tlf +358-21-611611 Fax: +358-21-612340

25.-28.5.: First International Meeting on Practical Obstetrics

Paris, Frankrike

FIGO: International Federation of Gynaecology and Obstetrics

Kontakt: ICA/Secretariat de congrès, 23 rue d'Issy, 92 100
Boulogne, France

Tlf (33-1) 47 61 99 11 Fax (33-1) 47 61 07 09

21.-26.6.: 1 Congress of Latvian Association of Gynaecologists
and Obstetricians (LAGO)

Riga, Latvia

Congress language: English

Kontakt: Congress Secretariat, J Asara Street 3, 226009 Riga,
Latvia. Johanne Sundby, Helsedirekt. kan gi ytterligere opplysn.

7.-11.6.: Advanced course for obstetricians and gynaecologists

London, UK

Se 17.-19.11.

19.-22.6.: Third European Course on Genital HPV-Associated
Pathology

Stockholm, Sverige

Kontakt: CONGREX, PO Box 5619, S-114 86, Sverige

Tlf +46-8 612 69 00 Fax +46-8 612 62 92

20-24.6: 7th International Congress on the Menopause

Stockholm, Sverige

Kontakt: IMS 93 c/o CONGREX, Box 5619, S-114 86 Stockholm,
Sverige

Tlf +46-86126900 Fax +46-86126292

27.-30.6: ESHRE '93: 9th Annual Meeting

Thessaloniki, Grekenland

Kontakt: 1st Dept of Obstet Gynecol, "Hippokratia" General
Hospital, 49 Konstantinoupoleos Avenue, 546 42 Thessaloniki,
Grekenland

Tlf 30 31 830-378 Fax 30 31 830-378 30 31 847-146

4.-6.7.: INFECTIONS IN OBSTETRICS AND GYNAECOLOGY

Cambridge, UK

Kontakt: ESIDOG Conference Secretariat,
PO Box 8, Fleming Way, Crawley
West Sussex RH10 2NJ
England

Tlf 0293 582347 Fax 0293 536894

**7.-9.7. The Second International Meeting of the European Society
of Endosonography in Gynaecology and Obstetrics**

London, UK

Kontakt: Mrs Bobbie Andress, Dept of Obstet Gynaecol,
King's College Hospital, Denmark Hill, London SE5 8RX, England
Tlf +44 71 326 3020 Fax +44 71 737 4609

- 05.-08.09: 6th European Congress on Pediatric and Adolescent
Gynecology
Budapest, Ungarn
- 07.-10.09: 6.th International Congress on Interventional
Ultrasound
København, Danmark
- 14.-16.09: An introductory course in basic real time ultrasound
in obstetrics
London, England
- 19.-24.09: 2nd World Congress of Perinatal Medicine
Roma, Italia
- 26.-29.09: 6. Kongress International Perinatal Doppler Society:
IPDS 1993
Roma, Italia
- 28.-29.09: Teach-in on obstetric regional analgesia.
London, England
- 29.-30.09: Problems in psychosexual medicine
London, England
- 01.11: Controversies in obstetrics and gynaecology
- 02.11: Multiple birth
London, England
- 17.-19.11: Course in obstetric anaesthesia and analgesia
London, England
RPMS Institute of Obstet Gynaecol
Queen Charlotte's and Chelsea Hospital
Goldhawk Road, London W6 0XG, England
Tel 081-740 3904 Fax 081-741 1838
- 02.-05.12: World Congress of Gynaecological Endoscopy
Bombay, India

1994

- 26.-28.05: Fourth World Congress on Endometriosis.
Salvador, Bahia, Brasil
- 06.-08.06: 14th European Congress of Perinatal Medicine
Helsinki, Finland

1995

- 24.-26.02: XIth World Congress Pediatric and Adolescent
Gynaecology
Singapore

ng of the European Society
gy and Obstetrics

bstet Gynaecol,
London SE5 8RX, England
4609

diatric and Adolescent

on Interventional

asic real time ultrasound

atal Medicine

erinatal Doppler Society:

nal analgesia.

dicine

and gynaecology

esia and analgesia

naecol

ea Hospital

G, England

-741 1838

gical Endoscopy

dometriosis.

erinatal Medicine

ic and Adolescent

NYE MEDLEMMER

Alle nye medlemmene blir tilsendt de nye lover og en "velkomstpakke".

Lister over nye medlemmer i Norsk Gynekologisk Forening vil bli publisert i GYNEKOLOGEN.

De som i dag er registrert som seniormedlemmer, beholder dette medlemskapet. De som i fremtiden ønsker seniormedlemskap, må søke styret om dette.

NYE MEDLEMMER I NGF SISTE HALVÅR

Lorentz Ellke, Levanger
Helen Groth, Levanger
Ditte Trolle, Hamar
Øistein K. Steinsvåg, Trondheim
Anne Tandberg, Bergen
Knut Hordnes, Bergen
Margaret Sævik Lode, Bergen
Torunn Clausen, Oslo
Heidi Høgdahl, Oslo
Annetine Staff, Oslo
Helga Salvesen, Bergen

NYE SPESIALISTER

Sentralstyrets møte 15.09. 1992

Hauge, Kim
Brinkvn 36
9000 TROMSØ

Liavaag, Astrid Helene
Terneholmen 5
4800 ARENDAL

Ullern, Asle-Marit
Samvirkevn 24 B
1178 OSLO

Sentralstyrets møte 10.11. 1992

Haadem, Knut
Sofierovegen 13
S0254 33 HELSINGBORG
SVERIGE

Hjelle, Sissel
Svingen 20
6008 ÅLESUND

Uttgaard, Else Margrethe
Traravn 58
1600 FREDRIKSTAD

Western, Kari
Solvn 6
1710 SARPSBORG

**REGULATIV FOR REISER I
INN- OG UTLAND 1992**

INNLAND

Til 1.4. Fra 1.4.

Kostgodtgjørelse		
reiser 4 - t.o.m 8 timer:	55.-	60.- 62
reiser >8-t.o.m.12 timer:	210.-	215.- 225
reiser >12 timer :	400.-	405.- 425
Natt-tillegg ordinært	270.-	280.- 290
byer :	430.-	440.- 450
Legitimasjonssats :	1040.-	1045.-
Der frokosten er inkludert trekkes	55.-	
SKYSSGODTGJØRING: Egen bil.		
For de første 9000 km/budsjettettermin:	300 øre/km	300 øre/km
Ut over 9000 km	250 ---	250 ---

UTLAND

	Natt- Tillegg - 31.3.92	Kost- Godtgjør.	Natt Tillegg Fra 1.4.91	Kost- Godtgjør.
EUROPA				
Belgia	930	790	1080	860
Danmark	760	550	830	580
Finland	940	670	940	590
Frankrike	940	670	990	700
Hellas	870	490	930	510
Irland	900	420	910	440
Island	780	600	840	710
Italia	1180	690	1200	740
Jugoslavia	650	500	700	500
Malta			640	350
Nederland	840	540	880	560
Polen			740	500
Sovjetunionen/SUS	1040	550	1060	600
Spania	1100	620	1100	700
Storbritannia	1180	590	1180	620
Sverige	1190	620	1200	620
Tyskland	1010	670	1020	690
Østerrike	770	530	800	580
ANDRE				
Australia	1100	600	1150	660
Canada	920	530	940	690
Egypt	810	340	810	530
HongKong	950	630	980	630
India	720	390	810	350
Israel	670	550	720	640
Japan	1050	930	1100	990
Kina	820	350	820	360
Marokko	600	380	600	380
New Zealand	980	450	1120	450
Singapore	930	600	1090	700
USA			1160	620
Venezuela			800	450

1440
1940

En fullstendig liste fås på Academica, Blindern

Til 1.4. Fra 1.4.

55.-	60.-	62
210.-	215.-	225
400.-	405.-	425
270.-	280.-	290
430.-	440.-	450
1040.-	1045.-	

5.-

300 øre/km	300 øre/km
250 ---	250 ---

Natt Kost-
Tillegg Godtgjør.
Fra 1.4.91

1080	860	
830	580	
940	590	
990	700	
930	510	1440
910	440	
840	710	
1200	740	1940
700	500	
640	350	
880	560	
740	500	
1060	600	
1100	700	
1180	620	
1200	620	
1020	690	
800	580	
1150	660	
940	690	
810	530	
980	630	
810	350	
720	640	
1100	990	
820	360	
600	380	
1120	450	
1090	700	
1160	620	
800	450	

Academica, Blindern

NGF STYRE OG UTVALG forts

RÅDGIVENDE GRUPPE FOR SYKEHUSUTBYGGING

Oppløst på årsmøtet 1992

TAKSTUTVALGET FOR PRIVAT SPESIALISTPRAKSIS

Prakt.spes. Brit Nyland, Nygårds gt 4, 5015 Bergen,
Tlf 05-31 95 57, priv 05-16 34 76

Prakt.spes. Kristina Johannessen, Strandgt 4, 5015 Bergen, tlf
05-326890

Prakt.spes. Tor Løvset, Sandbrugt 3, 5003 Bergen, Tlf 05.298060

NGFS AIDS-UTVALG

Overlege dr.med Babill Stray-Pedersen, KK, Aker sh, 0514 Oslo
02-89 40 00

Professor dr.med. Kåre Molne, KK, Regionsh i Trondheim, 7006
Trondheim, 07-99 80 00

Overlege Fridtjof Jerve, KK, Ullevål sykehus, 0407 Oslo, 02-11 80 80

NGFS ULTRALYDSUTVALG

Professor dr.med. Sturla Eik-Nes, KK, Regionsh i Trondheim, 7006
Trondheim, 07-99 80 00

Overlege Jakob Nakling, Gyn/Obst Avd, Fylkesh, Lillehammer, Tlf
062-72000

Prakt spesialist Brit Nyland, Nygårds gt 4, 5015 Bergen, Tlf 05-31
95 57

NGFS REPRESENTANTER TIL NORSK PASIENTSKADEERSTATNING

Avd. overlege Arne Christensen, Gyn/Obst avd, Telemark SSh, 3900
Porsgrunn, 03-55 01 70

Professor dr.med. Hallvard Gjønnæss, KK, Aker sykehus, 0514 Oslo 02-
89 40 00

NGFS DATAUTVALG

Prakt. spesialist Tor Løvset, Sandbrugt 3, 5003 Bergen, 05-315388

Overlege dr.med. Per E Børdahl, KK, Rikshosp, 0027 Oslo, 02-867010

Overlege dr.med. Sigurd Kulseng-Hanssen, Bærum sh, 02-88 94 00

NGFS KODEUTVALG

Overlege Fridtjof Jerve, KK, Ullevål sh 0407 Oslo, 02-118080

Overlege dr.med. Per E Børdahl, KK, Rikshosp, 0027 Oslo, 02-867010

INNHold

NGF: Styret og komiteene	2
Per E Børdahl: Fra redaksjonen	3
Unni Kirste: Referat fra Norsk Gynekologisk Forenings årsmøte i Bergen	4
Arne Urnes: Rapport fra spesialitetskomiteen	12
Kristina Johannessen: Regnskap for NGF 1991-1992	15
Knut Bjøro: Fødselsstiftelsen i Christiania 1818-1914	16
Ole- Erik Iversen og Claes Tropè: Kontrollopplegg etter behandling av premaligne lidelser i cervix	24
Kristian Hanssen og Narve Moe: Diabetes Mellitus. Screening i svangerskapet.	26
Kurser, møter, kongresser	28
Nye medlemmer	41
Nye spesialister	
Regulativ for reiser i inn-og utland	42
NGF Styre og utvalg forts	43

REDAKSJONEN

PER E BØRDAHL (redaktør), Ramstadåsv 19, 1322 Høvik,
02-12 38 81 Arbeide: KK, Rikshospitalet, 0027 Oslo,
Tlf 02-86 70 10 Fax 02-86 92 35

FRIDTJOF JERVE, Olav Nygardsv 215, 0688 Oslo,
02-27 11 12 Arbeide: KK, Ullevål sykehus, 0407 Oslo,
Tlf 02-11 80 80

THOMAS ÅBYHOLM, Ostadalsv 63B, 0753 Oslo, 02-50 00 33
Arbeide: KK, Rikshospitalet, 0027 Oslo,
Tlf 02-86 70 10 Fax 02-86 92 35

METTE MOEN, Valkendorfgt 19, 7030 Trondheim, 07-51 18 70
Arbeide: KK, Regionsh i Trondheim, 7006 Trondheim,
Tlf 07-99 80 00

DEADLINE FOR NESTE NUMMER: 05.02.93

Deadlines for de 4 numrene:

5.2. / 5.5. / 5.8. / 5.11.

NFOG Bulletinen sendes ut i 1993: 20.1., 20.4., 20.8., 20.11.